

MOBILNÄRPOLISPOLISVERKSAMHET INOM MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÄLTLEDNINGSSOMRÅDE

Tony Rauma

November / 2017

Abstract

Författare	Examen	
Tony Rauma	Polis eHYH2017	
Publikationens namn	Offentlighetsgrad	
Mobilnäripolisverksamhet inom Mellersta Österbottens fältledningsområde	Offentlig	
Handledare	Lärdomsprovets form	
Pirjo Jukarainen	Undersökande lärdomsprov	
<p>Mobilnäripolisverksamheten inom Mellersta Österbottens fältledningsområde påbörjades 1 mars 2015. Grundtanken med denna verksamhet är att mobilnäripolispatrullen, bestående av två polismän, arbetar med näripolisverksamhet och förebyggande polisverksamhet på glesbygden. Ordet <i>mobil</i> tillför att denna polispatrull är mobil då den utför sitt arbete på ett stort geografiskt område. Dessutom innebär ordet <i>mobil</i> att polispatrullen fungerar på social media med så kallade polisprofiler och att polispatrullen har en egen hemsida.</p> <p>Jag har utfört en <i>fenomenografisk undersökning</i>, som innebär att jag gjort halvstrukturerade intervjuer med tre informanter som arbetar med mobilnäripolisverksamheten. Syftet med detta lärdomsprov har varit att undersöka skillnader mellan mobilnäripolispatrullering och så kallad vanlig polispatrullering på fältet, att framhäva för- och nackdelar med mobilnäripolispatrullering och att ta upp olika utmaningar med mobilnäripolisverksamheten. De största utmaningarna gällde problem som anknöt till hur verksamheten skulle påbörjas. Senare kom utmaningar med kommunikationen mellan mobilnäripolispatrullen och den övriga fältverksamheten</p> <p>Ett delsyfte har varit att studera hur mobilnäripolispatrullen använder sig av den lokala problemlösningssmodellen, som har utvecklats i Helsingfors. Denna arbetsmodell är inte beroende av polisens personalstyrka eller de lokala särdragen Grundtanken med denna arbetsmodell är att polisens expertis ger stöd åt sammanslutningar och samarbetspartners att själva lösa problem som finns inom deras verksamhetsområde. Utifrån intervjuerna verkar det finnas goda möjligheter att utveckla denna modell på glesbygdsområdena.</p>		
Sidantal	Månad och år då granskningen skett	Lärdomsprovets kod (OPS)
40 + 2 sidor bilagor	November 2017	eHYH2017/LDP
Nyckelord		
Mobilnäripolisverksamhet, Polisens förebyggande verksamhet, näripolisverksamhet, Community Policing, den lokala problemlösningssmodellen, samarbete med intressentgrupper, kvalitativ intervju		

Tiivistelmä

Tekijä	Tutkinto	
Tony Rauma	Poliisi eHYH2017	
Julkaisun nimi	Julkisuusaste	
Mobilnärbolisverksamhet inom Mellersta Österbottens fältledningsområde	Julkinen	
Ohjaaja	Opinnäytetyön muoto	
Pirjo Jukarainen	Tutkimuksellinen opinnäytetyö	
<p>Mobiililähipoliisitoiminta Keski-Pohjanmaan kenttäjohtoalueella sai alkunsa 1 maaliskuuta 2015. Toiminnan perustarkoituksena on, että mobiililähipoliisipartio, koostuen kahdesta poliisimiehestä, suorittaa lähipoliisitoimintaa ja ennalta estävää poliisitoimintaa maaseudulla. Sanalla <i>mobiili</i> on kaksi merkitystä; poliisipartio liikkuu laajalla maantieteellisellä alueella ja poliisipartion jäsenet toimivat erilaisilla sosiaalisen median alustoilla poliisiprofiileilla ja heillä on myös omat kotisivut.</p> <p>Olen suorittanut <i>fenomenografisen tutkimuksen</i> haastatteleamalla kolme henkilöä, jotka työskentelevät mobiililähipoliisitoiminnan saralla. Tutkimukseni tarkoitus on ollut selvittää mobiililähipoliisipartioinnin ja niin kutsutun tavallisen kenttäpartioinnin eroavaisuuksia sekä niiden hyötyjä ja haittoja. Työssäni olen myös selvittänyt haastateltavien käsityksiä mobiililähipoliisitoiminnan erilaisista haasteista. Toiminnan aloittamiseen liittyivät suurimmat haasteet, koska tällaista toimintaa ei aiemmin poliisissa oltu toteutettu. Muut suuremmat haasteet liittyivät mobiililähipoliisipartion ja muun kenttätoiminnan välillä toiminnan alettua.</p> <p>Tutkimuksessa on myös tarkastettu, miten Helsingissä kehitettyä paikallista ongelmaratkaisumallia sovelletaan mobiililähipoliisitoiminnassa. Tämä työmalli ei ole riippuvainen paikallisista erityispiirteistä tai poliisin henkilömäärästä. Tämän työmallin tarkoitus on, että poliisi antaa tukensa ja tarvittavia työkaluja sidosryhmille ja muille alueen toimijoille, jotta he itse pystyisivät ratkaisemaan ongelmia näiden omassa toimintaympäristössään. Suoritettujen haastatteluiden perusteella voidaan todeta, että tämän työmallin jalostamiseen ja kehittämiseen Keski-Pohjanmaan harvaan asutulla alueella löytyy hyvät edellytykset.</p>		
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja vuosi	Opinnäytetyökoodi (OPS)
40 + 2 liitesivua	Marraskuu 2017	eHYH2017/ONT
Avainsanat		
Mobiililähipoliisitoiminta, poliisin ennalta estävä toiminta, lähipoliisitoiminta, Community Policing, paikallinen ongelmaratkaisumalli, sidosryhmäyhteistyö, kvalitatiivinen haastattelu		

INNEHÅLL

1	INLEDNING.....	1
1.1	Syfte, frågeställning och avgränsning	2
1.2	Tidigare forskning och centrala begrepp	3
1.3	Disposition.....	4
2	MOBILNÄRPOLISVERKSAMHET INOM ÖSTERBOTTENS POLISINRÄTTNING .5	
2.1	Polisinrättningen i Österbotten	5
2.2	Mellersta Österbottens fältledningsområde	5
2.3	Mobilnärapolisverksamheten	6
3	MOBILNÄRPOLISVERKSAMHETENS GRUNDER	9
3.1	Förebyggande verksamhet.....	9
3.2	Närapolisverksamhet	10
3.3	Den lokala problemlösningssmodellen	12
3.4	Polisens samarbete med intressentgrupper	14
4	EN FENOMENOGRAFISK UNDERSÖKNING	15
4.1	Fenomenografi.....	15
4.2	Hermeneutik	16
5	METOD OCH MATERIAL	17
5.1	Val av informanter och materialinsamling	17
5.2	Analys av materialet	18
5.3	Arbetets tillförlitlighet	19
5.4	Etiska aspekter.....	19
6	RESULTAT	21
6.1	Utmaningar i mobilnärapolisverksamheten	22
6.1.1	Utmaningar då verksamheten påbörjades	22
6.1.2	Utmaningar i kommunikationen	23
6.1.3	Utveckling av samarbetet med andra instanser	25
6.2	Mobilnärapolispatrullering i jämförelse med vanlig polispatrullering	26
6.2.1	Skillnader mellan mobilnärapolispatrullering och vanlig polispatrullering	26
6.2.2	Fördelar med mobilnärapolispatrullering jämfört med vanlig polispatrullering	27
6.2.3	Nackdelar med mobilnärapolispatrullering jämfört med vanlig polispatrullering	29
6.3	Hur mobilnärapolispatrullen använder den lokala problemlösningssmodellen.....	31
7	SAMMANFATTNING AV RESULTATET OCH UNDERSÖKNINGENS SLUTSATSER.....	33
8	SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION	35

REFERENSER.....	38
BILAGOR.....	41

1 INLEDNING

År 2003 flyttade irakiska kurder in till staden Caia Park i Wales. Efter en tid började en av irakierna sällskapa med en brittisk kvinna. Den lokala befolkningen tolererade inte detta och misshandlade svårt en annan irakier. Den lokala befolkningen var även missnöjd med att irakierna tog deras arbetsplatser och trängde in på deras mark. Till följd av misshandeln begav sig resten av irakierna till en pub för att göra en attack mot walesarna. Konsekvenserna av grupp slagsmålet blev ödesdiga då flera briter och irakier blev svårt misshandlade. Under de två påföljande kvällarna fortsatte sammandrabbningarna mellan polisen, de irakiska kurderna och den lokala befolkningen. Följden av detta blev en långvarig förundersökningsprocess hos polisen. Sjukhusräkningar, löner, förlorad arbetsförmåga och ersättningar medräknat har totalkostnaderna uppskattats till över fem miljoner engelska pund. (Jones 2003, 5 juli.)

I efterhand kan man spekulera i vad som hade hänt om polisen hade haft resurser att i preventivt syfte kunna samtala och medla med grupperingarna. Samhället hade sparat resurser och pengar om polisen hade vetat om hur inflammerad den lokala befolkningens och irakiernas förhållande var. Individerna hade eventuellt blivit besparade på både fysisk och psykisk smärta och lidande. Följderna av att ta lagen i egna händer blev ödesdiga.

Under mina sex tjänsteår som taktisk undersökare vid Karleby polisstation har mitt intresse för förebyggande verksamhet inom polisen blivit allt större. Förebyggande verksamhet är en av polisens grunduppgifter (2011/872, Polislag, kap 1, 1§ 1 mom).

Mobilnärapolisverksamheten, som är huvudtemat i denna studie är ett pilotprojekt från 2015 som startades vid Mellersta Österbottens fältledningsområde. Från och med 2016 har mobilnärapolisverksamheten blivit en del av grundverksamheten. Mobilnärapolisverksamheten har inletts på grund av de minskade polisresurserna i periferin och var ett kontinuum för dåvarande polisöverdirektör Mikko Paateros utsaga om att det borde finnas bypolis i glesbygden. (Kerola 2017.)

För tillfället finns en mobilnärapolispatrull vid Österbottens polisnärhet. Patrullens verksamhetsområde är de finskspråkiga kommunerna i Mellersta Österbotten. Med *mobil* avses att polispatrullen patrullerar med polisbil över ett stort geografiskt område, men även att polispatrullen är verksam på nätet med mobil apparatur. Mobilnärapolisverksamheten är

till stor del en förebyggande funktion. Denna studie behandlar även *närpolisverksamhet* på nätet och på de finska glesbygdsområdena i Mellersta Österbotten samt hur *den lokala problemlösningssmodellen* anpassas i området.

Denna undersökning fungerar som en utgångspunkt då mobilnärpolisverksamheten eventuellt inleds vid andra polisinsättningar i Finland. Undersökningen kan även fungera som feedback åt de nuvarande mobila närpoliserna, eftersom ingen likadan undersökning tidigare har blivit gjord. Utifrån ett samhällsligt perspektiv är denna studie viktig, eftersom den koncentrerar på förebyggande verksamhet i glesbygdsområden. Dessutom är den speciellt intressant för människor som bor på glesbygdsområdena och som har rätt till samma polisservice som i andra delar av polisinsättningsområdet. Med hjälp av en fungerande mobilnärpolisverksamhet kan befolkningen på glesbygden få en tillräckligt bra polisservice. Mobilnärpolisverksamheten koncentrerar sig på denna problematik. Genom att jag utfört denna undersökning har jag fått en djupare förståelse för närpolisverksamhet och mobilnärpolisverksamhet samt hur den lokala problemlösningssmodellen kan användas i glesbygdsområdena i Mellersta Österbotten.

1.1 Syfte, frågeställning och avgränsning

Syftet med mitt lärdomsprov är att undersöka hur mobilnärpolisverksamheten inom Mellersta Österbottens fältledningsområde fungerar i dagsläget och om denna verksamhet uppfyller en viktig funktion vid polisen. Ett delsyfte är även att undersöka hur den lokala problemlösningssmodellen kan användas på ett mera effektivt och ändamålsenligt sätt i glesbygdsområdena i Mellersta Österbotten.

Genom undersökningen hoppas jag kunna få svar på följande frågor:

- Hur uppfattar mobilnärpoliserna att mobilnärpolisverksamheten fungerar inom Mellersta Österbottens fältledningsområde?
- Vilka är för- och nackdelarna med mobilnärpolispatrullering jämfört med vanlig polispatrullering?
- Hur används den lokala problemlösningssmodellen av mobilnärpolispatrullen?

För att kunna besvara dessa frågeställningar har jag använt mig av en *fenomenografisk forskningsmetod*. Fenomenografi är en kvalitativ forskningsmetod som används för att undersöka hur människor uppfattar saker och ting i olika situationer, där det uppfattade

innehållet är det centrala. (Olsson & Sörensen 2007 s. 106.) Jag går djupare in på begreppet i kapitel 4. I denna fenomenografiska undersökning har jag intervjuat tre poliser som arbetar dagligen med mobilnärpolisverksamhet.

Mobilnärpolispatrullen använder sig av en mobilapplikation och en Internetportal för att hålla kontakt med befolkningen samt för att föra statistik över sina uppdrag. Jag kommer inte i detalj att beskriva hur dessa är uppbyggda, utan enbart på allmänt plan förklara hur de används av mobilnärpolispatrullen. Jag har inte beskrivit hur verksamheten i hela Österbottens polisinspektion är uppbyggd, utan har endast koncentrerat mig på att förklara hur Mellersta Österbottens fältledningsområde fungerar ur övervaknings- och alarmverksamhetens synvinkel i stora drag.

1.2 Tidigare forskning och centrala begrepp

Jag har inte hittat tidigare undersökningar som direkt handlar om mobilnärpolisverksamhet. Mycket har dock forskats i *förebyggande polisverksamhet* och *närpolisverksamhet*, som båda är viktiga begrepp inom mobilnärpolisverksamhet. Det finns undersökningar som är gjorda både i Finland och utomlands. Centrala begrepp i mitt lärdomsprov är: *Närpolisverksamhet*, *mobilnärpolisverksamhet*, *förebyggande verksamhet*, *”Community Policing”*, *intressentgrupper* och *den lokal problemlösningssmodellen*.

Polisstyrelsens strategi för närpolisverksamheten (2010) utgör stommen för mobilnärpolisverksamheten och den utgör en teoribas i denna undersökning. I Polisstyrelsens strategi för närpolisverksamheten nämns det att polisen bör säkerställa kontakten till medborgarna, delaktiggöra medborgarna och utnyttja sociala medier. Polisen bör även aktivt delta i den lokala säkerhetsplaneringen. (Polisstyrelsen 2010 s. 3.) Jag har även använt mig av engelska referenser *The Move to Community Policing: Making Change Happen* (2002) och *Bureau of Justice Assistance* (1994) då jag hämtat information angående ”Community Policing”, som är engelskans benämning på en typ av närpolisverksamhet. Mobilnärpolisverksamheten bygger till en del på hur ”Community Policing” fungerar.

Antti Hyryläinen har i sitt lärdomsprov *Poliisin ennalta estävän toiminnan kehittäminen* (2012) tagit upp utvecklingen av polisens förebyggande verksamhet samt hur den lokala problemlösningssmodellen har utvecklats och implementerats vid Helsingfors

polisinrättning. Erfarenheterna från arbetsmodellen i Helsingfors kan dock tillämpas vid andra polis­inrättningar i Finland.

Eftersom mobilnärpolisverksamhet i hög grad innefattar användande av sociala medier, så är Sami Hurmalainens (2012) kandidatexamen *Virtuaalinen lähipoliisitoiminta - Lähipoliisien kokemuksia sosiaalisesta mediasta* en undersökning som jag kommer att återkomma till i mitt lärdomsprov. Hurmalainen har fram­hävt att tilliten gentemot polisen kan byggas upp via social media, då det är lätt att uppehålla och effektivera kontakten med befolkningen och med till exempel intressentgrupper. Hurmalainen (2012) beskriver i sitt verk att polisens förebyggande verksamhet fick en allt större tyngdpunkt redan i början av 1990-talet. Samarbetet med andra myndigheter möjliggjorde redan då en tillämpning av förebyggande verksamhet. Först vid millennieskiftet lyftes närpolisverksamheten till en skild grundverksamhet inom polisen. (Hurmalainen 2012 s. 8–9.)

Polisstyrelsens strategi för närpolisverksamheten (2010), Hyyryläinens (2012) lärdomsprov och Hurmalainens (2012) examensarbete ger en grundläggande definition av förebyggande verksamhet och närpolisverksamhet för den här undersökningen. Hyyryläinen (2012) går ingående in på definitionen av den lokala problemlösningen, som även den är central vid mobilnärpolisverksamheten i Mellersta Österbotten. Utifrån dessa verk fås den väsentliga teoretiska information som är stommen till hur mobilnärpolisverksamheten är uppbyggd.

1.3 Disposition

Detta lärdomsprov är indelat i följande huvudteman; inledning, teori, metod, analys, resultat och diskussion. I inledningen beskrivs vad arbetet handlar om, varför jag valt ämnet, syftet med studien, hur jag avgränsat undersökningen, vilka tidigare undersökningar som gjorts som tangerar denna studie och centrala begrepp. I kapitlen 2 och 3 beskrivs grunden för hela mobilnärpolisverksamheten. Där tas upp var den är verksam, beskrivning av det geografiska området, hur verksamheten är uppbyggd och de centrala teman som verksamheten bygger på. Efter teorigenomgången går jag i kapitel 4 igenom vad begreppen fenomenografi och hermeneutik innebär. I detta arbete används fenomenografi som en undersökningsmetod med hermeneutiska inslag. I kapitel 5 går jag igenom tillvägagångssättet med analys av det inhämtade materialet och på vilket sätt jag tagit i beaktan arbetets tillförlitlighet samt de etiska aspekterna vid en kvalitativ undersökning. I kapitel 6 går jag igenom resultatet av undersökningen med reflektion till

forskningsfrågorna och hur jag kategoriserat det transkriberade materialet från intervjuerna. I kapitel 7 sammanfattas undersökningens resultat. Avslutningsvis har jag sammanfattat hela undersökningen och debatterat kring slutsatser i min undersökning i kapitel 8. Grunden för den halvstrukturerade intervjun som jag använt mig av i intervjuerna är bifogad som bilaga till arbetet.

2 MOBILNÄRPOLISVERKSAMHET INOM ÖSTERBOTTENS POLISINRÄTTNING

I detta kapitel kommer jag att utförligt beskriva det geografiska området där mobilnärpoliserna verkar, hur verksamheten är uppbyggd, hur verksamheten fick sin början och förklara vad verksamheten går ut på.

2.1 Polisnrättningen i Österbotten

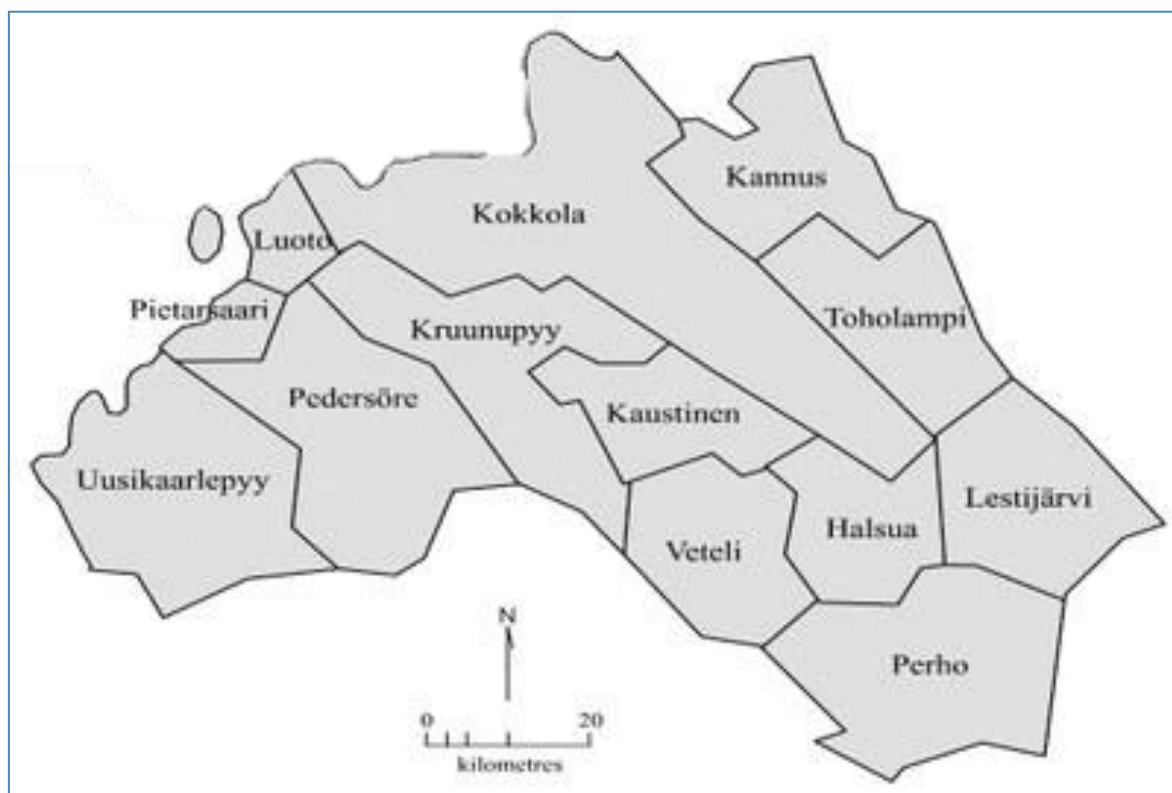
Efter PORA III, som var polisförvaltningens senaste omorganisering, minskades antalet polisnrättningar i Finland från tidigare 24 till nuvarande 11. Österbottens polisnrättning grundades 1 januari 2014 då Mellersta-Österbottens, Syd-Österbottens och Österbottens polisnrättningar slogs samman. (Polisstyrelsen 2014 s. 29–30.)

Verksamhetsområdet för polisnrättningen i Österbotten består av landskapen Österbotten, Mellersta Österbotten och Södra Österbotten. Totalt finns det 40 kommuner i verksamhetsområdet. I Vasa stad finns huvudpolisstationen. Därtill finns det elva polisstationer på området samt en samservicepunkt. På området bor det omkring 443 000 invånare. De största städerna är Vasa (67 619 invånare), Seinäjoki (61 530) och Karleby (47 570). (Polisen 2017.)

2.2 Mellersta Österbottens fältledningsområde

Österbottens polisnrättning är indelat i tre fältledningsområden: Mellersta Österbotten, Kust-Österbotten och Södra Österbotten (Österbottens polisnrättning 2015). Till Mellersta Österbottens fältledningsområde hör 13 kommuner, som det framgår ur figur 1. Av dessa är Jakobstad (Pietarsaari), Kannus, Karleby (Kokkola) och Nykarleby (Uusikaarlepyy) städer. Det finns polisstationer i Jakobstad, Kannus, Karleby och Kaustby.

Vid polisstationerna i Karleby, Kaustby och Jakobstad finns det brottsundersökare. Mobilnärpolispatrullen, som hör under övervaknings- och alarmsektorn, har sin startposition i Kannus. Vid de tre andra polisstationerna har andra poliser som jobbar inom övervaknings- och alarmsektorn sin startposition. Övervaknings- och alarmverksamheten leds av en fältchef. Hen ansvarar för den operativa fältverksamheten under ett tjänstgöringspass och är förman för all personal inom den operativa fältverksamheten, bortsett för befälet. (Kerola 2016, Österbottens polisnrättning 2015 & Statsrådets förordning om polisen 1080/2013 §5).

Figur 1. Mellersta Österbottens fältledningsområde. (Kokkolan yliopistokeskus Chydenius 2017).

2.3 Mobilnärpolisverksamheten

Mobilnärpolisverksamheten fick sin början från ett helt annat spektrum. Några år innan verksamheten påbörjades hade säkerhetsmyndigheterna i samarbete med olika mindre och medelstora företag vid Mellersta Österbotten konstruerat ett så kallat

företagssäkerhetsforum. Tanken med det var att företag på ett enkelt sätt kunde ta kontakt med olika myndigheter i säkerhetsfrågor. Detta forum fick dock inget ekonomiskt understöd från Inrikesministeriet och det slopades som sådant. Därifrån kom ändå tanken att samma sorts säkerhetsforum kunde användas mellan invånarna på glesbygdsområden och polisen. Säkerhetsforumet skulle ändras till en mobilapplikation, varifrån invånarna på glesbygden i Mellersta Österbotten kunde ta kontakt direkt med den lokala polisen. (Kerola 2017a.)

Mobilnärpolisverksamheten kallades från första början för *det mobiliserade bypolisprojektet* då verksamheten startade 1 mars 2015. Två äldre konstaplar utsågs till de lediga tjänsterna. Finansieringen till projektet för ett år framåt kom från Polisstyrelsen. Som projektansvarig utsågs en överkommisarie och som förman för patrullen utsågs en kommissarie. Med i projektet fanns dessutom en medieansvarig kommissarie, en äldre konstapel som ansvarar för förebyggande verksamhet vid Mellersta Österbottens fältledningsområde samt en civilperson från företaget Keski-Pohjanmaan Kirjapaino Oyj/Kosila Digimedia, som var IT-ansvarig i projektet. Dessa personer bildade planerings- och styrgruppen för projektet. (Kerola 2015, Kerola 2016.)

Mobilnärpolispatrullen har Kannus polisstation som tjänstgöringsort. Som tjänstebil har de en VW Transporter som är avsedd för övervaknings- och alarmverksamhet. De använder tjänsteuniform med till den tillhörande maktmedelsutrustning. Grundtanken med mobilnärpolisverksamheten är att patrullen arbetar med förebyggande polisverksamhet, samarbetar med intressentgrupper samt ökar på polisens synbarhet i Lestijoki älvdal och Perho ådal, dvs. glesbygdsområdena i Mellersta Österbottens landskap. Ett specifikt tyngdpunktsområde är att försöka inverka på marginaliserade ungdomar genom att mobilnärpolispatrullen gör sig bekant i skolvärlden via formella och informella skolbesök. Eftersom mobilnärpolisverksamhet är ett pilotprojekt med stark anknytning till elektronisk kommunikation och informationsinhämtning, så krävs att patrullmedlemmarna är insatta i den teknologi och de program de använder. Förutom förebyggande polisverksamhet sköter mobilnärpolispatrullen även till en del normala polisuppdrag och förundersökning, med undantag att de inte vanligtvis är i A-beredskap. (Kerola 2015.)

För underlättande av uppföljning av statistik fick mobilnärpolispatrullen ett eget patrullnummer och en särskild undersökningsgrupp lades till i brottsanmälningsregistret

Patja¹ åt patrullen. Specifika anpassade effektivitetsmätare programmerades av Kosila Digimedia² i samarbete med planerings- och styrgruppen. Effektivitetsmätare är; Some-mätare, kundbelåtenhetsmätare och självutvärderingsmätare. Som Some-mätare fungerar hur många gillanden och följare patrullen har i social media. Kundbelåtenhet går att mäta genom att öppna en Internetlänk där t.ex. eleverna får ge feedback i samband med ett skolbesök. Med självutvärdering menas att mobilnärpolispatrullen kan ge skriftlig respons i Internetportalen som de använder på ett evenemang eller en publikställning. (Kerola 2015, Kerola 2016.)

I slutrapporten *Mobiili lähipoliisi -hankkeen loppuraportti* (Kerola 2016) beskriver de olika verksamma personerna hur projektet har framskridit, hur de tolkat att projektet lyckats och hurdan feedback de har fått av befolkningen i verksamhetsområdet. Mobilnärpolispatrullen beskriver att befolkningen i verksamhetsområdet har varit nöjda med polisens tillgänglighet i social media, vid olika tillställningar i glesbygden och att polispatrullen har syns i gatubilden. För invånarna i verksamhetsområdet är det viktigt att polisen är ett känt ansikte. Då är det lättare att ta kontakt med polisen och på det sättet gynnas informationsutbytet. Förmännen tyckte att mobilnärpolispatrullmedlemmarna var ivriga att utveckla verksamheten och mobilapplikationen i veckopalavren. Förmännen ansåg att palavern en gång i veckan var lämplig i det skede då verksamheten påbörjade.

Representanten för Keski-Pohjanmaan Kirjapaino Oyj/Kosila Digimedia tyckte att resultaten var goda och lyfte fram potentiella utvecklingsmöjligheter som dataunderlaget och Internetportalen erbjöd. Det uppstod en tidsbrist då man försökte pilotera nya effektivitetsmätare och kundbelåtenhetsmätare. Den projektansvarige överkommisarien betonade svårigheten med polisförvaltningens datasekretesskrav. Han anser att det behövs en applikation som fungerar i sociala media, där tvåvägskommunikation poliser och invånare emellan är möjlig. Med hjälp av mobilnärpolisapplikationen är det möjligt för polisen att med få resurser nå en märkbar mängd av områdets befolkning, beslutsfattare samt intressentgrupper. (Kerola 2016 s. 3–4.)

¹ Informationssystemet för polisärenden. Datasystem där förundersökningsmyndigheten registrerar och handlägger brottanmälningar.

² Ett programmeringsföretag i Karleby som koncentrerar sig på skräddarsydda dataprogram och informationssystem åt kunder (www.kosila.fi).

Det bör understrykas att Mellersta Österbottens fältledningsområde inte är samma sak som Mellersta Österbottens landskap. Till Mellersta Österbottens landskap hör åtta kommuner: Halso, Kannus, Karleby, Kaustby, Lestijärvi, Perho, Toholampi och Vetil (Mellersta Österbottens förbund 2017). Nuvarande Karleby var före kommunsammanslagningen 2009 indelat i staden Karleby och kommunerna Kelviå, Lochteå och Ullava. Mobilnärpolisernas verksamhetsområde är alltså Mellersta Österbottens landskap, bortsett staden Karleby. På området bor det omkring 21 500 invånare. (Kerola 2016.)

3 MOBILNÄRPOLISVERKSAMHETENS GRUNDER

I detta kapitel beskrivs teori om närpolisverksamhet, ”Community Policing”, den lokala problemlösningssmodellen och polisens samarbete med intressentgrupper. Kapitlet inleds med att definiera vad som avses med polisens förebyggande verksamhet. Alla dessa termer utgör stommen för mobilnärpolisverksamheten.

3.1 Förebyggande verksamhet

Enligt 1 kap. 1 § i *Polislagen (2011/872)* hör förebyggande verksamhet till polisens grunduppgifter, då polisens uppgift är att trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning. Polisen ska upprätthålla säkerheten i samarbete med andra myndigheter samt med sammanslutningar och invånare och sköta det internationella samarbete som hör till dess uppgifter. (*Polislagen 2011/872.*)

I *Polisens strategi för förebyggande verksamhet för åren 2014–2018* (2013) framkommer att helheten för polisens förebyggande verksamhet indelas i den vardagliga förebyggande polisverksamheten och i en specialverksamhet. Specialverksamheten innebär att polisen utför åtgärder vars huvudsakliga mål är förebyggande och förbättrande av säkerhet som baserar sig på kunskapsbaserat ledande. För polispersonalen innebär strategin att ansvaret för den förebyggande polisverksamheten fördelas på ett bredare fält inom polisförvaltningen och att förebyggande polisverksamhet uppskattas allt mer. (Sisäministeriön julkaisut 2/2014 s. 2.)

Polisens förebyggande verksamhet definieras av visionen ”*Färre brott, mera säkerhet- fungera förebyggande tillsammans*” som nämns i *Polisens strategi för förebyggande*

verksamhet för åren 2014–2018 (2013). Visionen medför att polisen ska känna till och kan förutsäga förändringar i sin verksamhetsmiljö. Visionen går även ut på att polisen ska skapa förtroendefulla relationer med viktiga partners för att få information och för att tillsammans lösa problem med dem. Med riktade handlingar igenkänner polisen marginalisering samt lokala och individuella orsaker som orsakar brottsliga symptom. Med ändamålsenliga verktyg och i samarbete med andra myndigheter, anslutningar och kommuner ska polisen arbeta proaktivt för att bearbeta dessa problem. (Sisäministeriön julkaisut 2/2014 s. 2–4.)

Verksamhetsmodellen för förebyggande polisarbete skiljer sig avsevärt från vanlig polispatrullering med tillhörande alarmuppdrag. I polisens förebyggande verksamhet bör man ta mer i beaktande kundaspekten och låta samarbetspartners forma polisens service, så att den motsvarar det verkliga behovet. I praktiken innebär detta att polisen ska hålla verksamhetsmodellerna uppdaterade, utbilda sig enligt behov och upprätta växelverkan med de lokala aktörerna. (Ford & Morash 2002 s. 1.)

Tanken är att mobilnäripolispatrullen ska fungera enligt polisens strategi för förebyggande verksamhet. Via digitalisering och utnyttjandet av sociala media fördjupas den förebyggande polisverksamheten i och med att patrullen har möjlighet att påverka befolkningen i en allt större utsträckning. Som exempel kan nämnas att det bor ungefär 21 500 invånare på verksamhetsområdet och mobilnäripolispatrullen hade 3400 gillanden på Facebook³. (Kerola 2017.) I *Polisens strategi för förebyggande verksamhet för åren 2014–2018* (2013) framkommer att förebyggande verksamhet utgår ifrån att använda kundnära och uppdaterade arbetssätt för att öka på effektiviteten. Detta kan innebära en utveckling av nya förfaringssätt genom att utnyttja ny teknologi. Även samarbete med andra myndigheter och yrkeskunniga inom området bör effektivieras. (Sisäministeriön julkaisut 2/2014 s. 6.)

3.2 Närpolisverksamhet

Polisen ska sköta sin grunduppgift effektivt, på ett högklassigt och medborgarnära sätt för att bevara den positiva bilden av polisen och för att förtroendet för polisen ska hållas på

³ Facebook är till grunden en tjänst för att hålla kontakt med vänner och bekanta. Den har sedan utvecklats till att även göra det möjligt att följa och interagera med företag och organisationer (www.surfalugnt.se).

hög nivå. Kärnteman i närpolisverksamheten är *säkerhet, trygghetskänsla* samt *minska och förebygga brottslighet och ordningsstörningar*. (Polisen 2017a.)

Termen *närpolis* har sitt ursprung från engelskans ”Community Policing” som utvecklades i Storbritannien och USA på 1970-talet. I slutet av 1970-talet påbörjades det praktiska utvecklandet av närpolisverksamheten i Finland. Man såg ett samband mellan att förbättra relationen mellan polisen och invånarna och en förminskning av brott. Närpolisverksamheten blev en del av polisens grundverksamhet 1991. I slutet av 1990-talet började närpolisverksamheten förändras från att ha varit en reaktiv och övervakande verksamhet till att vara en proaktiv, analyserande och problemorienterad verksamhet. I fokus låg säkerhetssamarbete med anslutningar och andra myndigheter. (Värri 2015 s. 3–5.)

Det konkreta målet med ”Community Policing” i dagsläget är att minska på brottsligheten och därmed öka tryggheten i ett visst geografiskt område. Det hör till alla patrullerande polisers ansvar i området att arbeta för ett bättre samarbete med intressentgrupperna och den lokala befolkningen, inte endast en viss specialiserad grupp inom polismyndigheten. Det mest effektiva sättet att implementera ”Community Policing”, eller ”*Community Oriented Policing*” som det också kallas, är att uppehålla en tillitsfull och säker verksamhetsmiljö. Människor är inte redo att samarbeta med polismyndigheten om de känner sig otrygga. ”Community Policing” bygger på en aktiv och positiv växelverkan med de lokala aktörerna och en ömsesidig tillit. (Bureau of Justice Assistance 1994 s. 13–14.)

De strategiska linjedragningarna i närpolisverksamhet grundar sig på att förebygga marginalisering, klara av att bevara polisservicen både i städer och på glesbygdsområdena, att förändra polisverksamheten från att vara reaktiv till proaktiv och att förbättra polisens serviceförmåga med tanke på elektroniska och traditionella tjänster (Polisstyrelsen 2010 s. 7).

Närpolisverksamhet innefattar även engagemang i sociala medier. Via dessa medier når polisen en stor del av befolkningen och därmed får polisen mer synlighet. Kommunikationen med befolkningen blir mer flexibel och informationsöverföringen kan ske i realtid. Närpolisverksamhet i sociala medier betyder i praktiken att polisen skapar polisprofiler till olika plattformar på Internet och deltar i diskussioner som tangerar

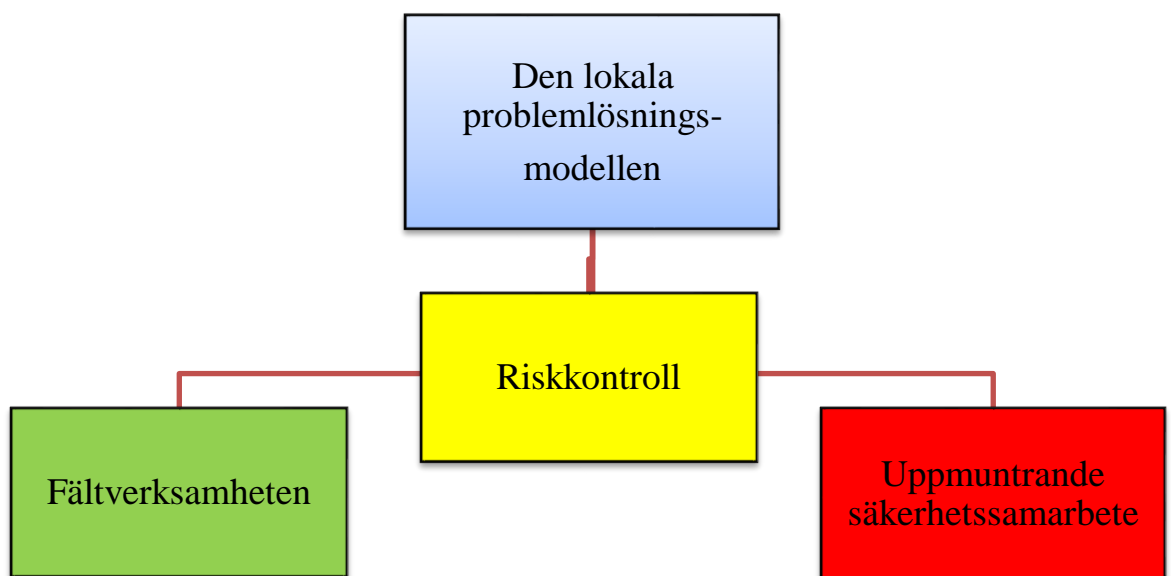
polisverksamheten. Polisen ger råd, svarar på allmänhetens frågor och ger information i förebyggande syfte. (Polisstyrelsen 2010 s. 11.) Mobilnärpoliserna fungerar enligt denna upplagda strategi, eftersom de har öppna polisprofiler på diverse Internetplattformar och fungerar i ständig växelverkan med den lokala befolkningen. Detta är en viktig del i utvecklandet av den underrättelseledda och kunskapsbaserade polisverksamheten. I denna typ av polisverksamhet strävar man till att polisen leds aktivt och målmedvetet via inhämtad och analyserad information, inte antaganden. Informationen används till att planera, styra och leda polisverksamheten. Grundtanken med den underrättelseledda och kunskapsbaserade polisverksamheten är att den dels siktar på förebyggande polisverksamhet, dels på att polisen ska kunna förutse kommande händelser och fenomen. (Hakaniemi 2012 s. 46.)

Hurmalainen (2012 s. 30) har kommit fram till att social media fungerar bra som ett tilläggsverktyg vid närpolisverksamhet, eftersom det är lätt att uppehålla och effektivera kontakten med befolkningen och med andra myndigheter och på det sättet bygga upp tilliten gentemot polisen. Hurmalainen (2012 s. 31) menar att tröskeln för att kontakta polisen via ett socialt medium är lägre speciellt för den yngre generationen, samt att den fungerar som en jämlik kommunikationskanal, där både medborgare och intressentgrupper har samma möjlighet att få kontakt med polisen.

3.3 Den lokala problemlösningssmodellen

Antti Hyyryläinen (2012) har i sitt lärdomsprov *Poliisin ennalta estävän toiminnan kehittäminen* skrivit om olika tillvägagångssätt hur polisen kan utveckla sin förebyggande verksamhet. Det centrala verktyget i Hyyryläinens (2012) lärdomsprov, den lokala problemlösningssmodellen, har utvecklats i Helsingfors. Erfarenheterna från arbetsmodellen i Helsingfors kan dock tillämpas vid andra polisinställningar i Finland. Grundtanken med den lokala problemlösningssmodellen är att möjliggöra en mera långvarig inverkan på ett säkerhetsdilemma med ett enda ingrepp, jämfört med ingreppen som görs vid normal polispatrullering. Den lokala problemlösningssmodellen är inte beroende av polisens personalstyrka eller de lokala särdragen. Ett annat tema med denna arbetsmodell är att igenkänna och lösa olika säkerhetsproblem som är anknutna till ett visst område. Polisens expertis ger stöd åt sammanslutningar och samarbetspartners att själva lösa problem som finns inom deras verksamhetsområde. (Hyyryläinen 2012 s. 2.)

Med hjälp av den lokala problemlösningssmodellen kan polisen med ett brett sortiment fördjupa sig i förebyggandet och uppkarandet av brott och störningar som begås i ett geografiskt avgränsat område. Polisen kan använda sig av fotpatrullering, vanlig bilpatrullering, samarbeta med andra myndigheter och intressentgrupper och ge råd och stöd i säkerhetsfrågor. Det är essentiellt att polisen har god lokalkännedom och har bra kontakter till andra instanser som samarbetar i säkerhetsfrågor i det geografiskt avgränsade området. På det sättet kan polisen försäkra de involverade om att problemet sköts på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. (Hyryläinen 2012 s. 13, 17.)

Figur 2. Den lokala problemlösningssmodellen. (Hyryläinen 2012 s. 12)

Arbetsmodellen för den lokala problemlösningssmodellen har framställts i figur 2. Först används *riskkontroll* vid bedömning av ett problem och hur det påverkar omgivningen. Närpoliserna analyserar problemet, avgränsar det samt gör en realistisk bedömning av målsättningen och hur mycket resurser kan användas för att lösa problemet. Därefter används antingen *uppmuntrande säkerhetssamarbete* eller *fältverksamhet* som verktyg, beroende på vilket är mera ändamålsenligt för att få bot på problemet. Uppmuntrande säkerhetssamarbete innebär att polisen fungerar som en inre säkerhetskonsult, och ger råd åt individer eller samfund för att de ska avgöra problemet i deras egen omgivning. Polisen ger ansvaret åt de involverade parterna och fungerar mer som övervakare. Typiska fall då detta verktyg används är då problemet är anknutet till en persons arbetsplats.

Fältverksamhet i den lokala problemlösningssmodellen innebär att polisen patrullerar till exempel till fots under en längre tid inom ett geografiskt avgränsat problemområde, exempelvis i ett köpcentrum. Närpolispatrullen frågar butiksföreståndarna, väktarna, ordningsvakterna och andra som arbetar vid köpcentret om det finns problem, och i så fall hurdana problem det finns samt hur tryggheten och säkerheten upplevs. Om det finns säkerhetsteman som bör tas itu med kallar närpolispatrullerna parterna till diskussion och beslutar om de fortsatta åtgärderna för att få problemet löst. (Hyyryläinen 2012 s. 13–14.)

Som exempel kan nämnas att i Helsingfors har den lokala problemlösningssmodellen använts av närpolisgruppen, då ungdomar förbrukade alkohol, rökte och betedde sig ostädat nära ett köpcentrum. Förutom att göra de vanliga åtgärderna som att ta bort alkoholen och bötfälla ungdomarna, så tog närpolisgruppen kontakt med butikägaren, för att få bot på det återkommande problemet. Butikägaren installerade en stark halogenlampa på stället där ungdomarna brukade samlas, efter att fått goda råd av närpoliserna i området. Ingen av ungdomarna ville mera vistas under den starka lampan, utan tvingades flytta till ett annat ställe. En investering på cirka ett par hundra euro sparade butikägaren på flera städkostnader och butiken fick tillbaka sitt anseende. (Hyyryläinen 2012 s. 17–18.)

3.4 Polisens samarbete med intressentgrupper

Enligt 1 kap. 1 § 2 mom. i *Polislagen (2011/872)* ska polisen upprätthålla säkerheten i samarbete med andra myndigheter samt med sammanslutningar och invånare och sköta det internationella samarbete som hör till dess uppgifter. Polisen har redan länge samarbetat med andra intressentgrupper. Samarbetet har varit etablerat med bland andra social- och hälsovårdsmyndigheterna, skolor samt räddningsverket. Samarbetet har ändå varit planlöst och i en relativt liten utsträckning. Samarbetet har varierat orter emellan, beroende på hur engagerade de olika branscherna varit. Problemen med myndighetssamarbetet har anknytningar till de praktiska arrangemangen eller olikheter i utföringssätten. (Kiehelä & Virta 1999 s. 74.)

Som redan nämndes i kapitel 2.4 så samarbetar mobilnärpolispatrullen med intressentgrupper inom sitt verksamhetsområde. Närpolisverksamhet bygger på samarbete, och ansvar för upprätthållandet av säkerheten har delats på en bredare front. Staten, kommuner, skolor och olika institutioner har uppgjorda säkerhetsplaner, där

säkerhetshoten har kartlagts och man har förberett sig på eventuella yttre hot. (Hurmalainen 2012 s. 10.)

4 EN FENOMENOGRAFISK UNDERSÖKNING

I detta kapitel går jag igenom vad begreppen *fenomenografi* och *hermeneutik* innebär. I detta arbete används fenomenografi som en undersökningsmetod. Intervjuer är utgångspunkten vid fenomenografiska undersökningar, då man vill ha reda på hur en individ föreställer sig sin omvärld. Eftersom tolkning av olika uppfattningar är essentiellt i denna undersökning, så används hermeneutik som ett förhållningssätt. Hermeneutik är en tolkningslära om olika uppfattningar (Patel & Davidson 2003 s. 28).

4.1 Fenomenografi

Fenomenografin har anknytningar till fenomenologin, hermeneutiken och filosofin. Fenomenografi redogör för individers uppfattning av företeelser i verkligheten i relation till deras uppfattning om företeelser. Att ha en uppfattning av en särskild företeelse blir detsamma som att ha en viss kunskap om denna företeelse. Det kan sägas att med fenomenografin studeras skillnaden mellan vad något är och uppfattningen av det. (Olsson & Sörensen 2007 s. 106.) *Uppfattning* är ett centralt begrepp inom fenomenografin och den fås bäst fram genom öppna kvalitativa intervjuer. Via uppfattning av en företeelse ger människan innehåll i relation mellan sig själv och omvärlden. Uppfattning är det grundläggande sättet på vilket omvärlden utformas. Uppfattning är i fokus då individen handlar och resonerar. (Patel & Davidson 2003 s. 33.) I en fenomenografisk studie riktas intresset mot variationen i uppfattningar som man inhämtat via intervjuerna. Inom fenomenologin är det däremot forskarens egna uppfattningar och tolkningar som beskrivs och det som förenar ett antal sätt att uppfatta ett fenomen, det vill säga det som är gemensamt. (Starrin & Svensson 2008 s. 116.) Eftersom denna undersökning beskriver subjektiva uppfattningar av fenomenet mobilnärpolisverksamhet, så har jag använt mig av kvalitativa forskningsmetoder i form av halvstrukturerade intervjuer med öppna frågor. Denna intervjuform ger informanterna tillräckligt med svarsutrymme för att deras expertiska lyftas fram och att de ska kunna formulera sina åsikter. Genom öppna frågor styrs inte informanterna i fel riktning, utan fokus förblir inom deras expertisområde (Trost 2010).

Den erfarenhet som en forskare har om sitt forskningsområde kallas *förförståelse*. Inom kvalitativ forskning är det ett kvalitetskrav att redovisa sin förförståelse som man fått via personliga erfarenheter. Denna erfarenhet får inte dominera eller påverka studiens objektivitet. (Olsson & Sörensen 2007 s. 64.) Jag har en förförståelse om ämnet, då jag på nära håll har fått följa med utvecklingen av mobilnärpolisverksamheten. Jag arbetar både med förebyggande verksamhet vid Karleby polisstation och inom samma fältledningsområde som mobilnärpoliserna. Min förförståelse för ämnet i min studie inverkade på vilka frågor jag ställde och i vilken form. För att undvika svar som ja/nej, så inleddes frågorna med frågeorden *hur*, *hurudana*, *varför* och *på vilket* sätt.

4.2 Hermeneutik

Med hjälp av hermeneutik har man i tiderna tolkat bibliska texter. Nuförtiden har detta begrepp en vidare innebörd och betyder ungefär allmän tolkningslära. (Andersson 2014 s. 19.) Vid en fenomenografisk undersökning bör hermeneutiken tas i beaktande, eftersom undersökningen baserar sig på tolkning. En hermeneutiker tolkar framför allt språket, eftersom det förmedlar en livssyn, en förståelse och ger en tillhörighet till en social gemenskap. Ett hermeneutiskt perspektiv innebär att man koncentrerar sig på språket och speciellt på begreppsbildningen, dess inverkan på tänkandet, kommunikationen och reflektionen. (Olsson & Sörensen 2007 s. 99–100.)

Den hermeneutiska cirkeln innebär att det ständigt sker en aktiv förflyttning av fokus mellan förståelsen av enskilda delar och förståelsen av helheten. Ju mer förståelsen av enskilda delar kompletteras och därmed skaffas en bättre helhetsförståelse, desto mer kommer denna helhet i sin tur att ge ny information över delarna och tvärtom. (Andersson 2014 s. 19.) Då jag analyserat de transkriberade intervjuerna har jag läst igenom intervjuerna flera gånger för att förstå helheten. Därefter har jag bekantat mig med olika delar av texten för att få en ännu bättre helhetsförståelse.

5 METOD OCH MATERIAL

I detta kapitel redovisar jag för hur undersökningen genomfördes utifrån den fenomenografiska metoden som jag använt mig av. Jag redogör för valet av informanter och hur jag utfört intervjuerna. I slutet av kapitlet redogörs för de faktorer som jag beaktat för att stödja studiens tillförlitlighet och hur de forskningsetiska aspekterna har tagits i hänsyn.

5.1 Val av informanter och materialinsamling

Den empiriska undersökningsdelen av mitt lärdomsprov innehåller tre intervjuer. Urvalet av informanterna har gjorts på basen av deras arbetsuppgifter. Dessa informanter har kännedom om hur mobilnärpolisverksamheten fungerar vid Mellersta Österbottens fältledningsområde. Två mobilnärpolis och deras förman intervjuades alla enskilt. I enskilda intervjuer kommer människors sanna uppfattning om det som studeras bäst fram. Då intervjuerna ordnas enskilt behöver den intervjuade inte låta något bli osagt i rädsla för att en annan informant tar illa vid. Vid dessa tillfällen kommer det redan delvis glömda bättre fram. (Andersson 1999 s. 64.)

Jag kom i god tid överens med informanterna om när och var intervjuerna skulle genomföras. Jag meddelade i förväg åt informanterna att jag kommer att använda ljudupptagning vid intervjuerna. Alla tre accepterade detta. Fördelarna med ljudupptagning är att intervjuaren kan koncentrera sig på innehållet i intervjun, istället för att lägga tid och ansträngning på egna anteckningar (Trost 2010 s. 74). Intervjuerna utfördes på finska, som var informanternas modersmål. Intervjuerna tog mellan 32 – 55 minuter. För att få ut det mest ändamålsenliga och essentiella ur intervjuerna, så utfördes intervjuerna i informanternas arbetsrum, där det fanns minst utomstående störande faktorer. Inom de närmaste dagarna efter varje utförd intervju transkriberades intervjuerna ordagrant. Pauser, skratt, suckande och andra liknande ljud transkriberades inte, eftersom de inte skulle komma till någon användning i denna undersökning. Efter avslutad transkribering bestod samtliga intervjuer av 24 sidor finskspråkigt material, då fontstorleken var 12 och radavståndet 1,15.

5.2 Analys av materialet

Innehållsanalys kan användas i alla kvalitativa undersökningar. Med hjälp av den kan man utgå ifrån flera olika analysdelar och undersökningar. Med begreppet kvalitativ innehållsanalys menas att analysera det skrivna, hörda, och sedda innehållet i t.ex. intervjuer. (Tuomi & Sarajärvi 2002 s. 93.) Analysen är en tolkning av meningsinnehållet och innebörden i intervjuer. Analys utifrån de transkriberade intervjuerna sker i tre steg. För det första söker man efter uttalanden som är relevanta för att försöka få svar på forskningsfrågorna, för det andra analyserar man dessa uttalanden i förhållande till det sammanhang de förekommit i och för det tredje jämför man meningsinnehållet i dessa uttalanden. Då man tolkar citaten är det en process som rör sig mellan det enskilda uttalandet, med sammanhanget och gruppen av de valda citaten. Likheter och olikheter uppmärksammas i citaten för att sedan kunna ordna dem i olika kategorier. Tolkningen består av stegen förförståelse – tolkande – tolkning – förståelse. Det sker en växelverkan mellan del och helhet, citat och sammanhang. (Olsson & Sörensen 2007 s. 108.) Abduktion, som är en växling mellan empirisk och teoretisk reflektion har använts om en metod att analysera intervjuernas innehåll i detta läroämne. Enligt Alvehus (2013) arbetar man med teoridelen, återvänder till empirin och funderar på vad den kan betyda ur teoretisk synvinkel. Där upptäcker man kanske nya aspekter av det studerade temat, som föranleder att teorin modifieras och utvecklas. Därefter möter den nya teoretiska insikten det empiriska materialet. Ren deduktion är problematiskt i kvalitativ forskning, eftersom tolkningsprocessen uteblir. Ren induktion är också ohållbar, eftersom tolkning då sker utan teoretisk förförståelse. (Alvehus 2013 s. 109.)

Efter genomförd transkribering av intervjuerna började jag gå igenom det skriftliga materialet. Tanken var att skaffa mig ett helhetsintryck av vad som tagits upp i intervjuerna. Utifrån syftet med studien och de uppsatta forskningsfrågorna försökte jag hitta de relevanta och återkommande utsagorna, analysera och jämföra meningsinnehållet och sammanhanget där dessa uttalanden förekommer i intervjuerna. Utifrån denna analys kom jag fram till olika kategorier, som sammanfattar de uppfattningar om det undersökta ämnet. Jag har indelat det analyserade materialet i två huvudteman med underkategorier, utifrån hur informanterna har svarat i intervjuerna och vilka frågeställningar denna studie ämnar besvara. I kapitel 6 redogörs för resultatet som denna analys resulterade i.

5.3 Arbetets tillförlitlighet

Validiteten och reliabiliteten är svår att mäta i kvalitativa undersökningar och de går oftast in på varandra eller är tätt sammanflätade. I kvalitativa undersökningar mäts validitet med giltighet eller autenticitet. Giltighet eller autenticitet i kvalitativa undersökningar kan man höja genom att skicka tillbaka de utskrivna intervjuerna till informanterna för att de ska korrigera eventuella uttrycksfel och missförstånd. Detta ger informanterna en chans att lägga till sådant som hen glömt säga under intervjun eller kommit på först senare. (Alvehus 2013 s. 126.) De intervjuade i min undersökning gavs en möjlighet till att reflektera och ge feedback efter transkriberingen, så att eventuella missförstånd kunde rättas till.

För att uppnå hög validitet vid kvalitativa studier krävs att forskaren noggrant beskriver hela forskningsprocessen och de val hen gjort; hur forskningsproblemet uppkommit, forskarens förståelse för ämnet, vilken vikt teoretisk kunskap har haft, varför man valt ut vissa informanter, hur informationen samlats in och bearbetats, genomförande av analys samt hur resultaten har redovisats. (Patel & Davidson 2003 s. 106.)

5.4 Etiska aspekter

I detta arbete har jag eftersträvat att god forskningssed och vetenskaplig praxis följs. Till god vetenskaplig praxis hör att arbetet utförs på ett omsorgsfullt, noggrant och hederligt sätt samt att ett forskningstillstånd anskaffats. Jag har beaktat andra undersökningar och hänvisat till dessa publikationer på ett korrekt sätt. Datainsamlingsmetoderna och undersökningsmetoden som jag använt mig av är etiskt hållbara och förenliga med de etiska kriterierna för vetenskaplig forskning. (Forskningsetiska delegationen 2014.)

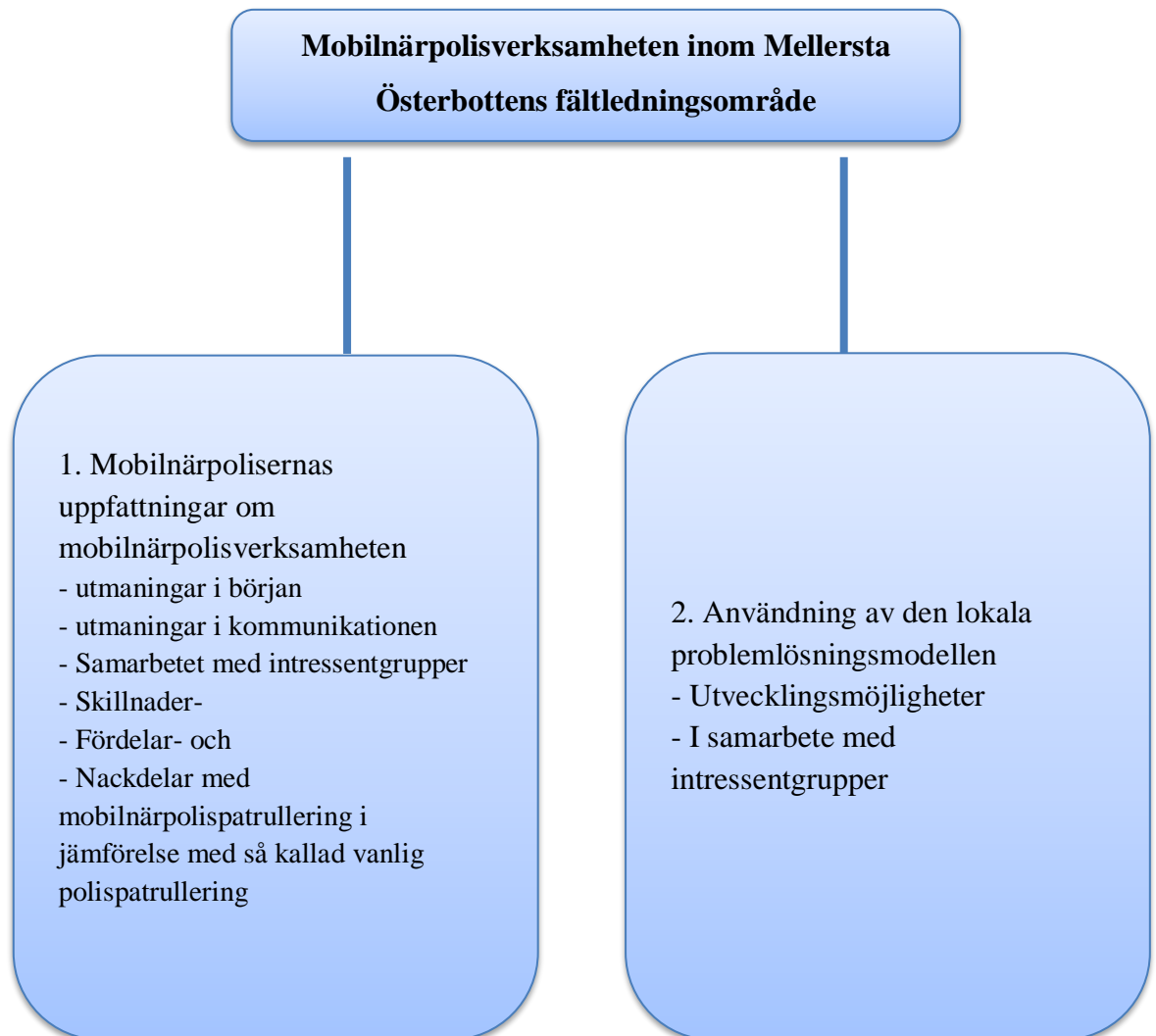
Före en intervju ska man få den intervjuades samtycke till intervjun, antingen muntligt eller skriftligt. Före intervjun påbörjas ska den intervjuade upplysas om att hen i vilket skede som helst kan avbryta intervjun och att det råder tystnadsplikt. (Trost 2010 s. 124–125.) Före man börjar intervjua ska man dessutom informera om att det som diskuteras är konfidentiellt. Detta innebär att den intervjuade inte ska kunna igenkännas utifrån vad hen säger i intervjun. Dock kan varken konfidentialitet eller anonymitet utlovas om det är fråga om ett litet studieområde, där den intervjuade kan kännas igen. (Trost 2010 s. 61–65). Eftersom det för tillfället endast finns två poliser i Finland som arbetar som mobilnärpolis, kunde jag inte utlova dem, eller deras förman, konfidentialitet. Dock gav

de sitt samtycke till medverkan i undersökningen. För att informanterna ska hållas anonyma har jag namngett dem *informant 1*, *informant 2* och *informant 3*.

Jag har använt ljudupptagning vid intervjuerna och sedan transkriberat innehållet så att arbetet ska vara så tillförlitligt som möjligt. Ljudupptagningen och de skriftliga versionerna av intervjuerna kommer jag att spara i elektronisk form och förvara dem så att inga obehöriga kan ta del av dem. Materialet kommer att användas endast till lärdomsprovet. Senast ett år efter att lärdomsprovet är inlämnad kommer jag att förstöra det uppbevarade materialet.

6 RESULTAT

I detta kapitel beskrivs de huvudteman som jag kommit fram till genom att analysera och tolka det insamlade empiriska materialet. Jag har indelat det analyserade materialet i två huvudteman med underkategorier, utifrån hur informanterna har svarat i intervjuerna och vilka frågeställningar denna studie ämnar besvara. Dessa kategorier är redovisade i *figur 3*.

Figur 3. Modell av resultatet.

De två första forskningsfrågorna hur mobilnärpoliserna uppfattar att mobilnärpolisverksamheten fungerar inom Mellersta Österbottens fältledningsområde och vilka för- och nackdelarna är med mobilnärpolispatrullering jämfört med vanlig polispatrullering korrelerar med varandra och bildar det första huvudtemat. Tredje

forskningsfrågan hur den lokala problemlösningssmodellen används av mobilnärpolispatrullen bildar ett eget huvudtema.

Inom dessa huvudteman finns underkategorier som skapats utifrån informanternas uppfattningar i intervjuerna och som samtidigt tangerar syftet med undersökningen. Dessa underkategorier är strukturerade horisontalt i figur 3. Underkategorierna redovisas i resultatkapitlet antingen med citat eller referat från intervjuerna med informanterna. Citaten är inte direkta, eftersom alla tre intervjuer är gjorda på finska och jag själv har översatt dem till svenska. I vissa fall har jag blivit tvungen att redigera citaten eller referaten för att lämna bort avslöjande namn, och på det sättet försöka hålla informanterna anonyma.

6.1 Utmaningar i mobilnärpolisverksamheten

Under detta huvudtema klargör jag resultatet av min fenomenografiska analys gällande hur olika utmaningar har lyfts fram av informanterna i intervjuerna. I analysen har jag tagit stöd av mina teoretiska utgångspunkter angående mobilnärpolisverksamheten. Olika utmaningar belyses med exempel.

6.1.1 Utmaningar då verksamheten påbörjades

Under denna rubrik lyfts fram utmaningar som har förekommit i början av verksamheten, som informanterna har tagit upp i intervjuerna. Utmaningar angående hur verksamheten skulle implementeras i praktiken var återkommande teman i intervjuerna, som framgår ur exempel 1:

Exempel 1:

Nog fanns där ju utmaningar i början då ingen visste hur man skulle göra och tvingades själva tillämpa. Och då vi skulle utveckla applikationen, och ingen förstod ett dugg av hur man skulle gå tillväga. (Informant 2)

Likaså har de två andra informanterna tagit upp problem som uppstod i början. De har beskrivit att de blev tvungna att prova på och känna efter vad som upplevdes som det korrekta sättet att göra. I kapitel 2 i arbetet beskrivs att Kosila Digimedia uppgjorde applikationen i samarbete med mobilnärpoliserna (Kerola 2015). Detta påvisar att det inte fanns utomstående polisexpertis, som de kunde ta stöd av i början då applikationen

konstruerades. Även att utföra polisarbete på sociala media, utanför polisens datasystem ställde till problem. Den sistnämnda utmaningen uppmärksammas i exempel 2.

Exempel 2:

En av de första utmaningarna som vi stötte på var den egna organisationens misstankar om hur polisverksamheten kan utnyttjas på öppna nätet. Vi har ju fina program och register i vårt interna nät, men det finns endast ett sätt att få tag i polisen nuförtiden och det är nödnumret 112, kanske lite karikerat sagt. (Informant 3)

Informant 3 berättade vidare att en representant från Polisstyrelsen var orolig för att mobilnärpolisverksamheten ställde till problem med datasäkerheten, då polisen agerar ut på det öppna Internet för att utföra sitt jobb. I kapitel 2.3 beskrivs att den projektansvarige överkommisarien tyckte att polisförvaltningens datasekretesskrav ställde till problem med att få en fungerande tvåvägskommunikation mellan polisen och allmänheten (Kerola 2016 s. 3–4). Informant 1 berättade att en representant från Polisstyrelsen till och med ringde och krävde att det ska sättas stopp för planeringen av verksamheten, eftersom de från Polisstyrelsen trodde att mobilnärpolisverksamheten antydde på en helt ny typ av polisverksamhet.

För att minska på missförstånden då mobilnärpolisverksamheten inleddes kunde styrgruppen för mobilnärpolisverksamheten ha samarbetat i högre grad med Polisstyrelsen. På det sättet kunde man ha undvikit helt eller delvis problemen med att få igång verksamheten.

6.1.2 Utmaningar i kommunikationen

Under denna rubrik framhäver jag hur informanterna uppfattar utmaningar beträffande kommunikationen, då mobilnärpolisverksamheten väl hade etablerats som en del av grundverksamheten inom Mellersta Österbottens fältledningsområde.

Exempel 3:

En utmaning som vi inte lyckats med är rapportering av verksamheten till den egna organisationen. Annan polispersonal är skeptisk och tänker att vi slösar resurser till lek och sång. Man måste minnas berätta i tillräcklig utsträckning vad vi håller på med. (Informant 3)

I kapitel 2.3 står det att patrullen har fått ett eget patrullnummer och en egen undersökningsgrupp i brottsanmälningsregistret. Även specifika mätare har producerats för att man lättare kan följa upp mobilnärpolispatrullens effektivitet. (Kerola 2015.) Trots detta förekommer brister i kommunikationen mellan mobilnärpolisverksamheten och den övriga polisverksamheten gällande mobilnärpolisernas verksamhet, som det framkommer i exempel 3. Det verkar som att det finns mycket information och statistik som berättar vad mobilnärpolisverksamheten inbegriper. Problemet tycks vara att det inte finns något forum där mobilnärpolisernas kan förmedla vidare denna information, det vill säga att informationen inte är tillräckligt lätt tillgänglig för den övriga polispersonalen.

I kapitel 2.2 beskrivs att mobilnärpolispatrullen hör under övervaknings- och alarmsektorn (Kerola 2015). Den dagliga operativa polisverksamheten leds av en fältchef (Statsrådets förordning om polisen 1080/2013 §5). Hen ansvarar då också för mobilnärpolispatrullens verksamhet som i sin tur innebär att kommunikationen uppfyller en viktig funktion även då. Kommunikationsproblem mellan mobilnärpolispatrullen och fältchefen framkommer i exempel 4.

Exempel 4:

Det har kanske inte alltid varit klart vad mobilnärpolispatrullen gör och om vi kan användas. Det krävs kommunicering mellan fältchefen och mobilnärpolispatrullen, att man alltid informerar hur dagen är planerad. (Informant 3)

Kommunikationsproblemen tycks sammankopplas till själva innehållet i arbetsskiftet. Situationscentralen och fältchefen vet om att mobilnärpolispatrullen är på arbete, men fältchefen är inte säker om patrullen är tillgänglig som resurs i den operativa verksamheten eller inte. Detta påvisas i exempel 5 och exempel 6.

Exempel 5:

I huvudsak meddelar vi vårt arbetsskift till situationscentralen. Emellanåt även åt fältchefen, beroende på hurdana resurser det är på fältet. Redan det att vi vet att om det kommer press på oss att köra alarmuppdrag. (Informant 2)

Exempel 6:

Det är inte överenskommet att vi är i kontakt med fältchefen i början av varje arbetsskift. Kanske fältcheferna önskar att vi hade en kort palaver med dem varje morgon, så att alla är uppdaterade med dagens händelser. (Informant 1)

I exempel 7 sammanställs på ett utmärkt sätt hur kommunikationen borde fungera mellan mobilnärpolispatrullen och fältchefen. Det är fråga om daglig tvåvägskommunikation, för att få den dagliga operativa verksamheten och mobilnärpolisverksamheten att fungera parallellt på bästa möjliga sätt.

Exempel 7:

Fältchefen har någon gång frågat om vi kan vara i alarmberedskap, då resurserna på fältledningsområdet har varit få. Det har varit flexibelt i båda riktningarna. Om vi har vetat att vi till exempel då har ett möte med kommundirektörerna mitt på dagen, så har vi berättat åt fältchefen att just då kan vi inte vara i alarmberedskap. Då har fältchefen fått informationen. (Informant 2)

För att få en fungerande tvåvägskommunikation krävs att fältchefen och mobilnärpolispatrullen öppet diskuterar om behoven och förväntningarna som de har gentemot varandra. Tröskeln för att ta kontakt med den andra parten får inte heller bli för hög. Då kan den dagliga kommunikationen bli lidande.

6.1.3 Utveckling av samarbetet med andra instanser

Ur intervjuerna framhövs även utmaningar med att få igång samarbetet och informationsutbytet med medborgarna, intressentgrupper och andra myndigheter, som framhävs i exempel 8 och exempel 9. Enligt 1 kap. 1 § 2 mom. i *Polislagen (2011/872)*, som framkommer i kapitel 3.4 ska polisen samarbeta med andra myndigheter, sammanslutningar och befolkningen. Utmaningen har varit att samarbetet ändå varit planlöst och i liten omfattning (Kiehelä & Virta 1999 s. 74). Vidare beskrivs det i kapitel 2.3 att mobilnärpolisverksamheten ska försöka inverka på marginaliserade ungdomar genom att göra sig bekant i skolvärlden (Kerola 2015). Polisen ska proaktivt arbeta bland annat för marginalisering genom att göra riktade handlingar, som till exempel skolbesöken kan tänkas vara (Sisäministeriön julkaisut 2/2014 s. 2–4.)

Exempel 8:

Vi strävade efter att utvidga våra nätverk med kommunernas representanter, skolor och olika myndigheter... olika sorters evenemang och sedan lite som en sorts marknadsföring och information åt medborgarna. Det var egentligen i början, startläget, avsikten eller vår roll, som vi arbetade med. (Informant 1)

Exempel 9:

För att komma djupare åt problemen, så borde vi tillsammans med intressentgrupperna fundera på hur dessa saker ska skötas. Det vill säga huvudvikten ligger på att samarbetet fungerar med andra myndigheter, företrädare vid städerna och kommunerna, socialen, hälsovården, det vill säga så brett som möjligt. Också den tredje sektorn, om det finns sådan verksamhet på området, så även samarbeta med dessa. Aktiv ökning av polisens synbarhet och kontakter. Liksom att få ett utspritt nätverk och upprätta en tillitsfull relation mellan befolkningen och andra instanser. (Informant 3)

Dessa exempel påvisar att utvecklingen av samarbetet med andra instanser var viktigt i början. När väl ett brett nätverk hade etablerats bland intressentgrupperna ökade polisens synbarhet och tröskeln att kontakta polisen sjönk. Detta är i enlighet med *Polisens strategi för förebyggande verksamhet för åren 2014–2018* (2013) som presenteras i kapitel 3.1. Visionen medför att polisen ska skapa förtroendefulla relationer med bland annat intressentgrupper för att förbättra informationsutbytet.

6.2 Mobilnäripolispatrullering i jämförelse med vanlig polispatrullering

Ur intervjuerna med informanterna framkom att det finns skillnader samt för- och nackdelar med mobilnäripolispatrullering jämfört med så kallad vanlig polispatrullering i fältuniform. Till näst beskrivs dessa i olika exempel.

6.2.1 Skillnader mellan mobilnäripolispatrullering och vanlig polispatrullering

Under denna rubrik tar jag upp skillnader mellan mobilnäripolispatrullering och så kallad vanlig polispatrullering så som informanterna har uppfattat det.

Exempel 10:

Mobilnäripolispatrullen är inte i A-beredskap. Förstås far den på A-uppgifter, om den är den närmsta patrullen. Den koncentrerar sig mer på övervaknings-, brottsundersökningsuppgifter och samarbete med andra intressentgrupper och mindre på ordningspolisens grunduppgifter. (Informant 2)

Exempel 11:

Vi arbetar vanligtvis dagsskift. Vid behov kan arbetsskiftet flyttas till veckoslutens kvällar eller nätter. Detta är möjligt på grund av att mobilnäripolispatrullerna inte är bundna till en viss fältgrupp, utan kommissarien på övervaknings- och alarmsektorn är vår närmaste förman. (Informant 3)

Exempel 12:

Poliser på övervaknings- och alarmsektorn har inga egna arbetstelefoner. Då vi har delat ut våra nummer åt allmänheten så har vi fått bra respons på att det är lättare att få tag i polisen, och det går att skicka meddelanden rakt till oss, så tar vi kontakt senare om vi inte genast är anträffbara. Ordningspolisen får man tag på endast via nödcentralen. (Informant 1)

Som exemplen 10–12 påvisar så är de största skillnaderna mellan mobilnärpolispatrullering och vanlig polispatrullering relativt konkreta. I kapitel 2.3 framkommer att mobilnärpolispatrullen vanligtvis inte är i A-beredskap, men sköter till en del polisuppdrag och förundersökning (Kerola 2015). Detta understöder Informant 2:s utsaga i exempel 10 och Informant 3:s utsaga i exempel 11. I slutrapporten *Mobiili lähipoliisi -hankkeen loppuraportti* (Kerola 2016) i kapitlet 2.3 förklaras det att befolkningen har varit nöjda att polisernas ansikten är bekanta och att det är lätt att ta kontakt med mobilnärpolispatrullen. Detta stöder Informant 1:s utsaga i exempel 12.

6.2.2 Fördelar med mobilnärpolispatrullering jämfört med vanlig polispatrullering

Eftersom informanterna även har erfarenhet från polispatrullering på övervaknings- och alarmsektorn, så har de kommit fram med välgrundade synpunkter på för- och nackdelar med mobilnärpolispatrullering jämfört med vanlig polispatrullering. Under denna rubrik tar jag upp åsikter om fördelarna med mobilnärpolispatrullering.

Alla informanter var i stort sett av samma åsikt som informant 1 uttalar sig om i exempel 13. Eftersom informanterna betonade betydelsen av flexibilitet angående arbetsskiften upprepade gånger, finns exempel 14 och exempel 15 med för att förstärka uppfattningens betydelse.

Exempel 13:

En definitiv fördel har varit flexibla arbetsskift. I första hand menar jag flexibilitet utgående från arbetssynvinkel, men även det att om jag haft egna ärenden som måste skötas, så har jag enkelt kunna byta arbetsskift. Mycket enklare än på fältet. (Informant 1)

Exempel 14:

Fördelarna är att vi får själv planera vårt arbete ganska självständigt. (Informant 2)

Exempel 15:

Vid behov kan arbetsskiften anpassas enligt vilka uppgifter som kommer emot. Så är det ju meningen också, att vi analyserar det som komma skall och uppgör arbetsschemat utifrån kommande behov. (Informant 3)

I kapitel 3.2 tangeras utsagan i exempel 15. Underrättelseledd och kunskapsbaserad polisverksamhet bygger delvis på att polisen ska kunna förutse kommande händelser och fenomen (Hakaniemi 2012 s. 46). Via analys av den information de har tillhanda kan mobilnärpolispatrullen planera sina kommande arbetsuppgifter, precis som informant 3 belyser i exempel 15.

Informanternas uppfattningar om fördelarna med mobilnärpolisverksamhetens för allmänheten, intressentgrupperna och arbetstagaren behandlades även i intervjuerna. Informanterna kom fram med olika åsikter angående fördelarna. En vägande orsak till detta är säkerligen att människors sanna uppfattning om det som studeras kommer bäst fram i enskilda intervjuer, vilket framgår ur Anderssons (1999 s. 64) teori i kapitel 5.1. I enskilda intervjuer påverkas inte berättelserna av andra närvarande informanter. I exempel 16, exempel 17 och exempel 18 tas fördelarna upp med mobilnärpolisverksamheten ur allmänhetens och intressentgruppernas synvinkel. I dokumentet *kyläpoliisihankkeen väliraportti* (Kerola 2015) framhävs att mobilnärpolisverksamheten har som tyngdpunktsområde att göra sig bekant i skolvärlden och på det sättet kunna inverka på marginaliserade ungdomar. I slutrapporten *Mobiili lähipoliisi -hankkeen loppuraportti* (Kerola 2016) lyfts det fram att det är viktigt för invånarna att polisen är ett känt ansikte. Befolkningen i verksamhetsområdet har varit nöjda med polisens tillgänglighet och att polispatrullen har syns i gatubilden. Dessa dokument stöder exemplen 16–18.

Exempel 16:

Jag tycker att det är viktigt att mobilnärpolisen eller närpolisen har ett ansikte, som allmänheten känner till och då är det en lägre tröskel att ta kontakt, då man känner den man pratar med. (Informant 1)

Exempel 17:

Vi har framfört till allmänheten och samarbetsparterna att de kan kontakta oss direkt via social media i fall som inte är bråskande och de får då direkt svar på dilemman. Vi kommer närmare medborgarna då vi är på social media. Vi har gjort våra ansikten kända genom olika tillställningar, där vi representerat polisen. Då vet befolkningen vem de har att göras med i social media. (Informant 2)

Exempel 18:

Ärenden som vi sköter är ju oftast inte så akuta brottsfall eller nödsituationer, utan människor vill fråga oss om råd, instruktioner och tips eller delge information till oss. Eller om de har problem med något, så försöker vi lösa dem. (Informant 1)

I exempel 19 lyfter informanten fram fördelar med mobilnärpolisverksamheten ur arbetsgivarens synvinkel. Exempel 20 kan också tolkas som en fördel för arbetsgivaren, samtidigt som det kan vara en nackdel för mobilnärpoliserna, då de blir tvungna att sköta arbetsärenden på ledig tid. I kapitel 2.3 lyfts fram att mobilnärpolispatrullen sköter även till en del sköter normala polisuppdrag och förundersökning (Kerola 2015) och detta stöder utlåtandet i exempel 19. I kapitel 3.2 nämns att otrygga människor inte vill samarbeta med polisen. I närpolisverksamhet är det viktigt att upprätthålla en tillitsfull och säker verksamhetsmiljö. (Bureau of Justice Assistance 1994 s. 13–14.) Exempel 20 får stöd av den teorin.

Exempel 19:

Vi sköter förundersökningen i alla rattfyllerifall, som vi fått fast. Och om någon begär hjälp med att sköta ett förhör. Och så sköter vi såna här mindre fall som skadegörelser och andra liknanden brott. Begäran om hjälp vid husrannsakan har vi fått, vi har skött husrannsakingar. Och också fasttaganden. (Informant 2)

Exempel 20:

I tiderna kände alla bypolisen och mitt hemnummer är inte hemligt, så den hittas. Emellanåt ringer helt okända. Det är både en fördel och en nackdel. Kanske är det en nackdel, men vi har skött arbetsärenden även på ledig tid. På så sätt har vi varit flexibla med arbetstiden. (Informant 1)

Informanterna hade motiverade utsagor angående fördelarna för såväl mobilnärpolispatrullmedlemmen, arbetsgivaren och allmänheten. Dock var informanternas utsagor realistiska med tanke på att vissa fördelar kan tolkas som nackdelar av en annan person.

6.2.3 Nackdelar med mobilnärpolispatrullering jämfört med vanlig polispatrullering

Under denna rubrik lyfter jag fram negativa saker eller nackdelar med mobilnärpolispatrullering jämfört med vanlig polispatrullering, som framkommit ur det transkriberade materialet från intervjuerna.

Exempel 21:

Någon kan ju tycka att det är en belastning att man är gift med arbetet 24 timmar i dygnet. Mig gör det inget. På fritiden har jag ganska ofta svarat på frågor som kommer via Facebook. Någon kan ju också tycka att det är en nackdel då man hela tiden har med människor att göra, men jag tycker att det är endast en fördel. (Informant 2)

Exempel 22:

Människor vet att han där är en polis, så på fritiden kommer det upp saker och frågor i butiken. Emellanåt ringer någon till mitt eget nummer och berättar om sina problem, men så är det säkert för alla poliser. (Informant 1)

Exempel 23:

Just det att polisen har ett känt ansikte kan kännas belastande för någon. Att man är tvungen att sätta sitt eget fejs och namn fram på det sättet och alla känner en. Någon gång kan det ju vara bättre att få vara helt anonym eller att man inte är bekant från tidigare, då man far och sköter ett uppdrag. (Informant 1)

Exempel 24:

Om man tänker på en mobilnärpolis, det passar ju inte åt alla, och nära heller alla vill inte göra sådant arbete att man visar upp sitt fejs på det sättet och är öppet polis. Det är lite bypolis-mentalitet över det hela. Förr i tiden kunde man inte vara bypolis, utan att alla visste om att du är polis. (Informant 3)

Exemplen 21–24 påvisar att alla tre informanter har tyckt relativt lika om avigsidorna med mobilnärpolisverksamheten. Det kan kännas obekvämt att hela tiden vara polis och bli igenkänd av människor var man än rör sig. Informant 2 i exempel 21 har påpekat att någon annan kan tycka att det är en belastning att behöva inta polisrollen på sin fritid, men hen ser det inte som en nackdel. Exempel 24 sammanfattar alla framhävda nackdelar. Mobilnärpolisarbetet passar inte alla poliser, eftersom alla poliser inte vill vara den som alla känner och på samma gång fungera som en sorts bypolis, som det fanns förr i tiden i mindre byar runt om i landet. I kapitel 3.2 nämns att social media fungerar som ett tilläggsverktyg vid närpolisverksamhet och via den kan polisen lättare hålla kontakt med befolkningen och på det sättet bygga upp tilliten gentemot polisen. (Hurmalainen 2012 s. 30.) Detta innebär att mobilnärpoliserna har fler kanaler att göra sitt ansikte känt på än bypolisen hade i tiderna. Då är det viktigt att det finns sådana mobilnärpoliser, som inte har något emot att göra sitt ansikte känt för allmänheten.

6.3 Hur mobilnärpolispatrullen använder den lokala problemlösningssmodellen

Enligt kapitel 3.3 bygger den lokala problemlösningssmodellen på att man med en enda åtgärd får en mer långvarig inverkan på ett säkerhetsdilemma. Den används även för att igenkänna och lösa olika säkerhetsproblem som är anknutna till ett visst område med hjälp av polisens expertis. (Hyyryläinen 2012 s. 2.) Exempel 25 stöds av denna teoretiska reflektion.

Exempel 25:

Tanken är ju att använda oss av den lokala problemlösningssmodellen som ett verktyg, sköta om förundersökningen längre än vanligt och på det sättet komma djupare åt ett visst problem. Och att vi tillsammans med intressentgrupperna funderar på hur ärenden borde skötas. (Informant 3)

I exempel 26 påvisas att all polisverksamhet, inklusive mobilnärpolisverksamhet, ska bygga på underrättelseledd och kunskapsbaserad polisverksamhet. Först gör man en analys av ett problemområde och sedan implementeras den lokala problemlösningssmodellen på säkerhetsdilemmat.

Exempel 26:

Jag måste säga att polisen borde i den mån analysera och fundera på återkommande problem, att senast då polispatrullen far för elfte gången till samma ställe på ett alarmuppdrag, så borde man ingripa på ett sådant sett att de följande uppdragen till samma ställe uteblir. Användning av den lokala problemlösningssmodellen spelar en särskild roll här. Man går djupare in på problemet och funderar med vilka resurser man åtgärdar det återkommande problemet. (Informant 3)

I exempel 27 förevisar informant 2 med ett typiskt fall hur den lokala problemlösningssmodellen tillämpas av mobilnärpolispatrullen.

Exempel 27:

I Kannus hade vi ett problemområde bakom posten, dit ungdomarna samlades på kvällarna och veckosluten och de lämnade efter sig mycket rosk och annat. Då tog fastighetsägaren kontakt med oss. Vi for till platsen tillsammans med fastighetsägaren då ungdomarna var samlade där och kom överens om att de samlar allt rosk och får i fortsättningen vistas där så länge de håller stället roskfritt och inte söndrar något. Sedan satte vi före- och efter-bilder på Instagram. Det vill säga likadana samtals- och kommunikationstillfällen har vi ordnat och sedan har vi rapporterat på sociala media i efterhand om resultatet. (Informant 2)

Informanterna kom fram med spontana utvecklingsidéer till den lokala problemlösningssmodellen. I exempel 28 presenteras på ett ypperligt sätt hur mobilnärpolisverksamheten kan kombineras med användandet av den lokala problemlösningssmodellen. Den lokala problemlösningssmodellen är utvecklad i Helsingfors (Hyyryläinen 2012 s. 2). Det krävs visioner, resurser och utvecklingsbenägna poliser för att få modellen att fungera i mobilnärpolisernas verksamhetsmiljö.

Exempel 28:

Det är mycket bråk och upprörda människor angående en pub på vårt verksamhetsområde. Pubens ägare, grannar och andra grannar bråkar om musiken, vem som uppträder, öppethållningstider och sånt. De har hotat varandra fram och tillbaka. På sociala media berättar alla parter helt skilda historier om händelserna. Det kunde ha en inverkan om polisen kunde berätta på social media åt parterna om vad som är rätt och fel, och hur sakerna egentligen förhåller sig. Man kunde utveckla vår lahipoliisit.fi –sida. Där kunde finnas ett diskussionsforum och dit kunde man öppna olika diskussionsämnen och människor fick ansluta sig till en viss diskussion. (Informant 1)

I Exempel 29 kommer informanten fram med en idé om hur den lokala problemlösningssmodellen kunde utvecklas i samarbete med andra samarbetspartners. I kapitel 2.3 poängteras att mobilnärpolismedlemmarna var ivriga att utveckla mobilnärpolisverksamheten (Kerola 2016). Den lokala problemlösningssmodellen är ett delområde i denna verksamhet.

Exempel 29:

Det kan vara fråga om vilket område som helst så finns det säkert, ska man prata om fjärde sektorn eller kanske helt enskilda sakkunniga, som har en oerhörd potential att göra olika saker, vare sig expertisen har kommit från ett intresse eller bara att de har utvecklat sig själv inom ett specifikt område. Vi poliser borde kunna förstå att använda oss av den utomstående expertisen, istället för att själva försöka vara experter på vartenda område. Jag tror att det vore allmänt välkommet att polisen engagerade utomstående människor som experthjälp vid lösande av olika uppkomna problem. Det kunde föra polisen och allmänheten närmare varandra. (Informant 3)

Den lokala problemlösningssmodellen används till en del av mobilnärpolispatrullen. Enligt informanternas utsagor kan det tolkas att användningen av denna arbetsmodell vid glesbygdsområden kunde effektivieras. Resultaten har varit goda i de fall som mobilnärpolispatrullen använt sig av den lokala problemlösningssmodellen och det finns motiverad personal som är ivriga att utveckla vidare denna arbetsmodell.

7 SAMMANFATTNING AV RESULTATET OCH UNDERSÖKNINGENS SLUTSATSER

I detta kapitel sammanfattas resultatet från den gjorda undersökningen och tydliggörs undersökningens slutsatser. Beträffande den första forskningsfrågan om hur mobilnärpoliserna uppfattar att mobilnärpolisverksamheten fungerar inom Mellersta Österbottens fältledningsområde har jag framhävt informanternas uppfattningar om utmaningar kring mobilnärpolisverksamheten, utmaningar angående kommunikationen mellan mobilnärpolispatrullen och övrig polisverksamhet på verksamhetsområdet och hur samarbetet med intressentgrupperna fungerar.

Utmaningar angående hur verksamheten skulle genomföras i praktiken var återkommande teman i intervjuerna. Orsaken var att det inte fanns tidigare erfarenhet av denna typ av verksamhet och därmed fanns ingen polisexpertis tillgänglig. Detta innebar även problem då polisen skulle agera ut på det öppna Internet. Polisens datasekretesskrav var en stor utmaning då man skulle skapa en fungerande tvåvägskommunikation mellan polisen och allmänheten. (Kerola 2016.) Som jag redan konstaterade kunde styrgruppen för mobilnärpolisverksamheten och Polisstyrelsens representant eventuellt ha samarbetat mer intensivt redan från början, för att minska på utmaningarna.

Den största utmaningen angående kommunikationen och växelverkan är att fältchefen på fältledningsområdet i Mellersta Österbotten inte alltid vet om när mobilnärpolispatrullen är tillgänglig som en resurs i den operativa verksamheten. För att detta ska bli mer fungerande krävs aktivitet av bägge parterna och en fungerande tvåvägskommunikation. Denna del kunde utvecklas till exempel genom att mobilnärpolispatrullen alltid meddelade per telefon åt fältchefen då de börjar sitt arbetsskift och vad den har för planer för arbetsskiftet och om mobilnärpolispatrullen kan användas som en operativ resurs under sitt arbetsskift. Detta borde dock fungera flexibelt båda vägarna, såsom det framkommer i exempel 7. Informant 2 berättar att om mobilnärpolispatrullen har ett möte under dagen, så behöver de inte just då vara i alarmberedskap.

Ur intervjuerna framkom det att samarbetet med intressentgrupperna fungerade bra. Då mobilnärpolisverksamheten startade så tog man kontakt med andra myndigheter, gjorde reklam och informerade om verksamheten för allmänheten och samarbetspartners.

Informant 3 i exempel 9 betonade att det är viktigt att ta med intressentgrupperna i problemlösningen. Via ett utspritt nätverk med ett aktivt delaktiggörande uppnår mobilnärpolispatrullen en tillitsfull relation till befolkningen och andra instanser.

Beträffande hur mobilnärpoliserna har uppfattat skillnader samt för- och nackdelar med mobilnärpolispatrullering jämfört med så kallad vanlig polispatrullering, så är de största konkreta skillnaderna att mobilnärpolispatrullen inte är i A-beredskap, att den inte är bunden till en viss fältgrupp, att den samarbetar mer med intressentgrupperna och att mobilnärpolispatrullmedlemmarna har personliga mobiltelefoner. Mobilnärpolispatrullen har även egna tabletter som används som hjälpmedel vid arbete på social media.

Alla informanter framhävde i intervjuerna att den största fördelen med mobilnärpolispatrullering jämfört med vanlig polispatrullering är flexibilitet angående arbetsskiften. Med detta menas att mobilnärpolispatrullen självständigt får planera sitt arbete utifrån behovet och därigenom anpassa arbetsskiften samt byta arbetsskift om de har personliga ärenden att sköta. Andra fördelar som kom fram via intervjuerna var att det är viktigt för allmänheten att mobilnärpoliserna är kända ansikten och då är det en lägre tröskel att kontakta dem, både personlig kontakt och kontakt via social media. Även fördelar för arbetsgivaren framhölls. Mobilnärpolispatrullen sköter förundersökningar i större utsträckning än en vanlig polispatrull på fältet. Dessutom hjälper de till vid förhör, husrannsakan och fasttagningar. En fördel för arbetsgivaren, men en nackdel för mobilnärpolisen framkom i informant 1:s uttalande i exempel 20. Att okända människor ringer om sina personliga problem åt mobilnärpolisen på fritiden kan kännas tungt, men är på ett sätt en fördel för befolkningen i området och för arbetsgivaren, då mobilnärpolisen sköter arbetsärenden på ledig tid.

Ur intervjuerna framkom även nackdelar med mobilnärpolispatrullering jämfört med vanlig polispatrullering. Gemensamt med alla informanters synpunkter var att mobilnärpolisarbetet kräver att man är bekväm med att allmänheten vet om att man är polis, att man öppet fungerar som polis på social media och är benägen att bemöta och besvara människors bekymmer även på fritiden.

Informanterna poängterade i intervjuerna att den lokala problemlösningssmodellen är ett tilläggswerktyg i mobilnärpolisverksamheten. Vid användning av den lokala problemlösningssmodellen krävs att mobilnärpolispatrullen först analyserar

problemområdet anknutet till verksamheten, varefter modellen implementeras för att bemästra problemet. Informanterna framhävde att det är viktigt att få med intressentgrupperna vid användande av den lokala problemlösningssmodellen. Meningen är inte att polisen ensam ska klara av att övervinna problemet i ett område. Informant 1 presenterade en utvecklingsidé hur den lokala problemlösningssmodellen kan användas i framtiden som ett tilläggsverktyg vid mobilnärpolisverksamheten. Idéerna tydde på ett sorts diskussionsforum på Internetplattformen som används av mobilnärpoliserna dit människor får föra fram sina åsikter och polisen övervakar diskussionen.

8 SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION

Syftet med detta arbete var att göra en fenomenografisk undersökning om hur mobilnärpolisverksamheten inom Mellersta Österbottens fältledningsområde fungerar och jämföra verksamheten med så kallad vanlig polispatrullering på fältet. Ett delsyfte var att undersöka hur den lokala problemlösningssmodellen används av mobilnärpoliserna i glesbygdsområdena i Mellersta Österbotten och hur de anser att modellen kunde utvecklas. Jag har gjort tre halvstrukturerade intervjuer med personer som arbetar med mobilnärpolisverksamheten. Det transkriberade materialet från intervjuerna har jag sedan analyserat genom att kategorisera det.

Idén till att utföra denna undersökning kommer från det att jag följt med utvecklingen av mobilnärpolisverksamheten ända sedan planeringsskedet. Jag har tidigare arbetat på fältet i samma glesbygdsområden som mobilnärpolispatrullen arbetar idag. Jag har under mina sex tjänsteår som taktisk undersökare vid Karleby polisstation blivit allt mer intresserad av polisens förebyggande verksamhet, speciellt efter att jag blev utnämnd som ungdomspolis 2014 och där det till vardagen hör att sköta om förundersökningen i minderårigas brottsfall. Jag har dessutom samarbetat i mindre utsträckning med styrgruppen för mobilnärpolisverksamheten, då jag varit med och utvecklat Internetportalen som mobilnärpoliserna använder då de gör statistik, bland annat över sina uppdrag. I mitt dagliga arbete har jag under 2016 använt kalenderfunktionen och statistikfunktionen i Internetportalen. Utifrån dessa grunder har jag ett genuint intresse att utveckla mobilnärpolisverksamheten på Mellersta Österbottens fältledningsområde.

I denna fenomenografiska undersökning inverkar min förståelse för ämnet mycket på intervjufrågorna. För mig självklara saker har uteblivit från frågeställningarna. Det räcker

inte att jag har vetskap om en viss sak, utan det bör även framkomma från informanternas utsagor. Intervjufrågorna hade jag inte indelat i skilda temaområden. Strukturerade temaområden utan specifika frågor skulle ha underlättat analyseringen av intervjuaren. Då jag påbörjade sökningen efter återkommande svar med hänsyn till forskningsfrågorna, blev jag tvungen att alltid läsa igenom hela intervjun. Strukturerade teman i intervjuerna skulle ha bidragit till att jag kunde ha koncentrerat mig på endast en viss del av intervjun för att få reda på de återkommande uppfattningarna om ett specifikt ämne.

Före jag hade påbörjat analysen av det insamlade materialet grubblade jag över att materialet till resultatdelen, det vill säga citaten, blir för snävt. Till min lättnad tycker jag att det förekom en tillräcklig mängd med förädlingsbar information från intervjuerna. Resultatet i min undersökning beskriver utmaningar då mobilnärpolisverksamheten startade, problem i kommunikationen och hur samarbetet med intressentgrupperna fungerar. Vidare beskrevs skillnader samt för- och nackdelar mellan mobilnärpolisverksamheten och så kallad vanlig polispatrullering på fältet. Avslutningsvis riktades uppmärksamheten på den lokala problemlösningssmodellen, hur den utnyttjas för tillfället och hur den kunde utvecklas parallellt med mobilnärpolisverksamheten. Resultatets pålitlighet påverkades negativt av subjektivitet, då jag endast intervjuat poliser som arbetar med mobilnärpolisverksamhet. För att öka på reliabiliteten kunde jag ha intervjuat fältchefer på Mellersta Österbottens fältledningsområde eller gjort en kvantitativ undersökning i form av en enkätundersökning om hur poliserna på övervaknings- och alarmsektorn uppfattar att mobilnärpolisverksamheten fungerar. Detta skulle ha gett en bredare syn på hur mobilnärpolisverksamheten uppfattas fungera. Jag hade varken tid eller resurser att utföra en så omfattande undersökning. En sådan undersökning skulle inte heller ha motsvarat ett examensarbete på yrkeshögskolenivå. Däremot anser jag att detta är en undersökning som man kunde bygga vidare på senare med en enkätundersökning

Syftet med denna undersökning anser jag som uppnått. Mobilnärpolisverksamheten är ett relativt nytt fenomen inom polisförvaltningen. Jag hoppas att denna undersökning kan fungera som ett stöd vid påbörjandet av mobilnärpolisverksamhet, eller annan liknande verksamhet, vid andra polisinställningar i Finland. Jag valde att inte gå in på hur Internetportalen och mobilapplikationen som används av mobilnärpolispatrullen fungerar, eftersom arbetet hade även då blivit för brett. För fortsatt undersökning inom detta område finns det gott om material. Som följande undersökning inom området ämnar jag att antingen utföra en kvantitativ undersökning till exempel om övrig polispersonals

uppfattningar om mobilnärpolisverksamheten eller en kvalitativ undersökning om hur Internetportalen och mobilapplikationen som används av mobilnärpolispatrullen utnyttjas och kunde vidare utvecklas inom polisen.

REFERENSER

Alvehus, J. (2013). *Skriua uppsats med kvalitativ metod: En handbok*. Första upplagan. Stockholm: Liber AB.

Andersson, G. (1999). Om familjehistorier. I K. Sjöberg (Red.), *Mer än kalla fakta - kvalitativ forskning i praktiken* (s. 58–82). Lund: Studentlitteratur.

Andersson, S. (2014). *Om positivism och hermeneutik*. Första upplagan. Lund: Studentlitteratur AB.

Bureau of Justice Assistance (1994). *Understanding Community Policing: A Framework for Action*. Justitieministeriet i USA. Hämtad 6.10.2017, från <https://www.ncjrs.gov/pdffiles/commp.pdf>

FFS 2013/1080. *Statsrådets förordning om polisen*: Helsingfors: Inrikesministeriet.

Ford, J. & Morash, M (2002). *The Move to Community Policing: Making Change Happen*. Kalifornien: Sage Publications.

Forskningsetiska delegationen. (2014). God vetenskaplig praxis. Hämtad 20.9.2017, från http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Hakaniemi, J. (2012). *Analyysitoiminta ja päätöksenteko paikallispoliisissa*. Tammerfors Universitet. Pro Gradu – avhandling. Hämtad 26.10.2017, från <https://tampub.uta.fi/handle/10024/84412>

Hurmalainen, S. (2012). *Virtuaalinen lähipoliisitoiminta. Lähipoliisien kokemuksia sosiaalisesta mediasta*. Jyväskylä Universitet. Hämtad 13.3.2017, från <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/45258/URN:NBN:fi:jyu-201502091265.pdf?sequence=1>

Hyyryläinen, A. (2012). *Poliisin ennalta estävän toiminnan kehittäminen*. Lärdomsprov i säkerhetsverksamhet, Laurea yrkeshögskola, Leppävaara. Hämtad 13.3.2017, från

<http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/45941/HyyrylainenAntti.pdf;jsessionid=86EACD50CF8F3C770B64B8AEDD9E6165?sequence=1>

Jones, M. (2003, 5 juli). *Barrage of racist filth fuels Wrexham riots*. Socialistworker.co.uk. Hämtad 19.3.2017, från

<https://socialistworker.co.uk/art/3888/Barrage+of+racist+filth+fuels+Wrexham+riots>

Kerola, E. (2015). *Kyläpoliisihankkeen väliraportti*. Österbottens polisinrättning: Vasa.

Kerola, E. (2016). *Mobiili lähipoliisi -hankkeen loppuraportti*. Österbottens polisinrättning: Vasa.

Kerola, E. (2017). *Hankerahaesitys EET 2017*. Österbottens polisinrättning: Vasa.

Kerola, E. (2017a). Överkommissarie, Österbottens polisinrättning, övervaknings- och alarmsektorn vid Mellersta Österbottens fältchefsområde. Intervju 27.6.2017.

Kiehelä H. & Virta S. (Red.) (1999). *Lähipoliisi lähestymistapana*. Polisyrkeshögskolan i Esbo.

Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. (2017). Hämtad 11.10.2017, från <https://www.chydenius.fi/tutkimus/sosiaalitieteet/hankkeet/paikugl-hanke>

Mellersta Österbottens förbund. (2017). Hämtad 11.10.2017, från: <http://www.keski-pohjanmaa.fi/maakunnan-liitto/jasenkunnat>

Närpolisverksamhetens strategi 1/2010. *Lähipoliisitoiminnan ja turvallisuusyhteistyön kehittämisen strategiset linjaukset ja tavoitteet 2010*. Polisstyrelsens slutrapport. Hämtad 13.3.2017, från

https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstructure/14774_Lahipoliisitoiminnan_strategia_verkkoversio.pdf?b7588ecdef34d288

Patel, R. & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Tredje upplagan. Lund: Studentlitteratur AB.

Polisen. (2017). *TOIMINTAYMPÄRISTÖN ANALYYSI –Raportti*. Hämtad 1.8.2017, från <https://sinetti.poliisi.fi/o/popoo/ohjeet/ohjekirjasto/Pohjanmaan%20ohjekirjasto/Toimintaympariston%20analyysi/Toimintaympariston%20analyysi%20raportti.pdf>

Polisen. (2017a). Närpolisverksamhet. Hämtad 1.9.2017, från <http://www.poliisi.fi/ordning/narpolisverksamhet>

Polislagen (22.7.2011/872). Hämtad 13.3.2017, från <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2011/20110872?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=22.7.2011%2F872>

Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. Fjärde upplagan. Lund: Studentlitteratur AB.

Tuomi J. & Sarajarvi, A. (2002). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Sisäministeriön julkaisut 2/2014 (2013). *Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2014 - 2018* Helsingfors: Inrikesministeriet. Hämtad 1.9.2017, från <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79008>

Starrin B. & Svensson P-G. (2008). *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. Lund: Studentlitteratur.

Olsson, H. & Sörensen, S. (2007). *Forskningsprocessen. Kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Andra upplagan. Stockholm: Liber AB.

Värri, S. (2015). *Turvallisuussuunnittelu ja verkostomainen toiminta*. Tammerfors Universitet. Pro Gradu – avhandling. Hämtad 1.9.2017, från <https://tampub.uta.fi/handle/10024/96817>

Österbottens polisinrättning. (2015). *Arbetsordning*. Föreskrift Pol-2015-5236. Österbottens polisinrättning: Vasa.

BILAGOR

Haastattelukysymyksiä opinnäytetyöhön

- Mistä mobiililähipoliisitoiminta sai alkunsa?
- Miksi mobiililähipoliisitoiminta perustettiin juuri Keski-Pohjanmaan kenttäjohtoalueelle? Milloin toiminta on saanut alkunsa?
- Miten mobiililähipoliisitoiminta on järjestetty Keski-Pohjanmaan kenttäjohtoalueella?
- Miten toimintaa lähetettiin viemään eteenpäin (tai kehittämään) alkuvaiheessa?
- Mitä haasteita on tullut eteen mobiililähipoliisitoiminnassa? Alkuvaiheessa tai kun toiminta on vakiintunut?
- Mitä "mobiili" tarkoittaa mobiililähipoliisitoiminnan yhteydessä?
- Mikä on mobiililähipoliisitoiminnan perusidea?
- Miten mobiililähipoliisitoiminta eroaa lähipoliisitoiminnasta?
- Miten mobiililähipoliisitoiminta eroaa tavallisesta järjestyspoliisipartioinnista?
- Minkälaisia työvuoroja mobiililähipoliisitoiminnassa tehdään?
- Minkälainen vaatetus/mitä varusteita mobiililähipoliisitoiminnassa käytetään?
- Mitkä ovat hyödyt ja haitat mobiililähipoliisitoimintaan verrattuna tavalliseen järjestyspoliisipartiointiin?
- Onko mobiililähipoliisitoiminnassa käytössä joku tietokonejärjestelmä, mitä ei tavallisessa järjestyspoliisipartioinnissa käytetä?
- Miten paikallista ongelmanratkaisumallia hyödynnetään mobiililähipoliisipartioinnissa?

- Onko teillä antaa joku käytännön esimerkki miten paikallista ongelmaratkaisumallia on hyödynnetty mobiililähipoliisitoiminnassa?

- Mikä on teidän näkemys, miten paikallista ongelmanratkaisumallia voitaisiin kehittää Keski-Pohjanmaan kenttäjohtoalueella?